

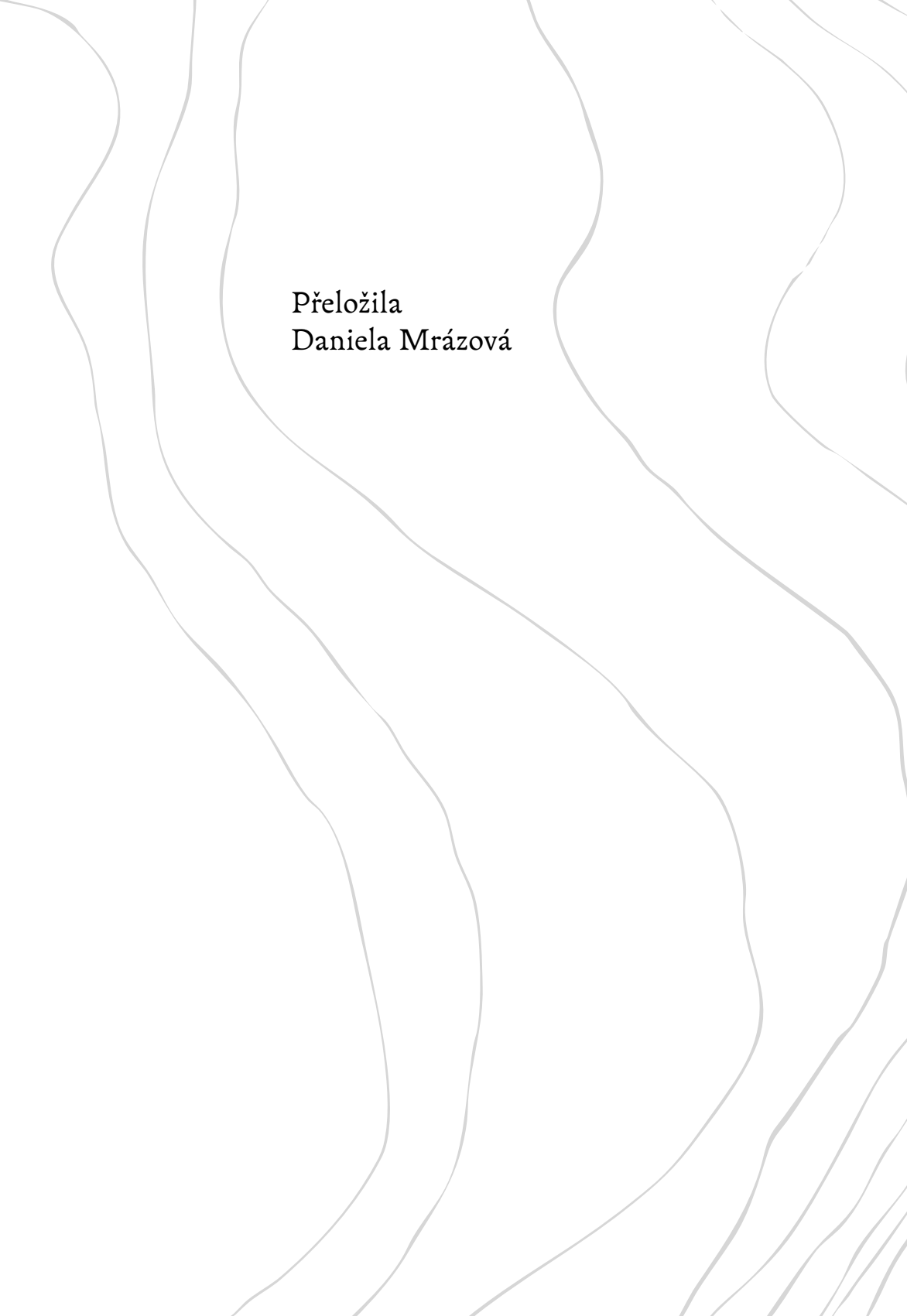
JON
FOSSE

Nobelova
cena za
literaturu

Septologie

I–II Druhé jméno
III–V Já je někdo jiný
VI–VII Nové jméno

Jon Fosse
Septologie

Přeložila
Daniela Mrázová

Brno 2026

JON FOSSE Septologie

I–II Druhé jméno
III–V Já je někdo jiný
VI–VII Nové jméno

Automatizovaná analýza textů nebo dat
ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU
je bez souhlasu nositele práv zakázána.

This translation has been published with
the financial support of NORLA
Překlad této knihy vychází s laskavou
finanční podporou nadace NORLA

Vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR

Septologien

© Jon Fosse

Det andre namnet © Det Norske Samlaget, 2019

Eg er ein annan © Det Norske Samlaget, 2020

Eit nytt namn © Det Norske Samlaget, 2021

Published by arrangement with Winje Agency AS
and Andrew Nurnberg Associates Prague, s. r. o.

Cover picture from open sources

Translation © Daniela Mrázová, 2026

Czech edition © Host – vydavatelství, s. r. o., 2026
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-3149-3 (PDF)

ISBN 978-80-275-3150-9 (ePUB)

ISBN 978-80-275-3151-6 (MobiPocket)

Anně

Druhé jméno

[A] dám mu bílý kamének a na tom
kaménku napsané nové jméno, jež
nezná nikdo než ten, kdo je přijímá.

Zjevení Janovo

Dona nobis pacem.

Agnus Dei

I

A vidím sám sebe, jak stojím a hledím na obraz se dvěma čarami, fialovou a hnědou, které se uprostřed protínají, hledím na podlouhlý obraz a vidím, že jsem ty čáry namaloval pomalu hustou olejovou barvou, která začala stékat, a v místě, kde se hnědá čára s fialovou kříží, se barva nádherně mísí a klouže dolů a já si říkám, že to není žádný obraz, jenže zároveň je takový, jaký být má, je hotový, nic víc s ním nenadělám, říkám si, musím ten obraz dát pryč, už ho tu na stojanu nechci, už se na něj nechci dívat, říkám si a uvažuji o tom, že dnes je pondělí a že ten obraz musím postavit k ostatním malbám, na kterých pracuju, ale které jsem zatím nedokončil, na těch, co stojí obrácené blindrámy do místnosti mezi dveřmi do kamrlíku a těmi do chodby, pod věšákem, na němž visí hnědá kožená brašna přes rameno, ta, co v ní nosím skicák a tužku, a pak se zadívám na dvě řady hotových obrazů opřených o stěnu vedle dveří do kuchyně, mám hotovou necelou desítku větších pláten a k nim čtyři pět menších, tak něco, celkem čtrnáct obrazů, stojí u dveří do kuchyně vyrovnané ve dvou řadách, zanedlouho budu totiž vystavovat a uvažuji o tom, že většina mých obrazů má víceméně takzvaný čtvercový formát, ale tu a tam maluju i užší, podlouhlé obrazy a ten s dvojicí protínajících se čar je takzvaně obdélníkový, ale ten na připravovanou výstavu nepůjde, protože se mi vlastně vůbec nelíbí a možná to ani není

obraz, jen dvě čáry, anebo si ho snad chci nechat a na prodej zapomenout? některé obrazy chci totiž vlastnit sám, nechci, aby se prodaly, a tenhle k nim možná patří, přestože se mi nelíbí? ano, ačkoli musím přiznat, že se mi nejspíš nepovedl, chci si ho ponechat, nechat si ho pro sebe? a ani nevím, proč si ho chci nechat spolu s hrstkou dalších, které stojí opřené v jednom z podkrovních výklenků, a nehodlám se ho zbavit, nebo vlastně možná, možná by o něj stál Åsleik? aby ho dal Sestře k Vánocům? každý rok o adventu ode mě totiž dostává obraz, kterým pak podarovává Sestru, a na oplátku mi dává maso, ryby, dřevo na otop a další věci, a také nesmíme zapomínat, že mi v zimě prohrnuje příjezdovou cestu, jak mi připomíná, ano, ještě tohle, a když mu řeknu, za kolik se takový obraz prodá v Bjørgvinu, to pak prohlásí, že nechápe, že je někdo ochotný utratit za jediný obraz tolik peněz, ano, tihle lidé jsou vážně pracháči, řekne Åsleik a já pak řeknu, že úplně chápu, že mu to připadá jako hromada peněz, vždyť mně také, a Åsleik řekne, že když se to má takhle, je to vlastně výhodný obchod a v takovém případě dává Sestře každý rok příliš drahý dárek, řekne a na to já řeknu jo jo a pak zmlkne, načež já řeknu, že mu přece tu a tam podstrčím pár bankovek za jehněčí žebírka a sušenou skopovou kýtu a sušené ryby nebo dřevo, a taky za to prohrnování, nebo mu potom, co jsem byl v Bjørgvinu nakupovat, věnuju menší tašku potravin, řeknu a Åsleik trochu rozpačitě řekne, že to je tedy pravda, to se musí uznat, řekne a mě napadne, že jsem se o tom neměl zmiňovat, protože Åsleik peníze ani nic jiného nechce, ale kdykoli usoudím, že s penězi vyjdu, že mám dost, zatímco on je víceméně na mizině, tak mu rychle vskrytu podstrčím pár bankovek a tvářím se, jako by to ani jeden z nás neviděl, a to samé dělám, kdykoli jedu

do na nákup Bjørgvinu, pokaždé pořídím leccos i pro Åsleika, protože jestli já vydělávám málo, tak on ve srovnání se mnou nevydělá skoro nic, uvažuji a přitom hledím na řady hotových maleb obrácených ke zdi tak, že jsou vidět podomácku stlučené blindrámy, každá z nich má svůj název a ten je napsaný tlustou vrstvou olejové barvy nahoře na rámu a ten obraz navrchu, na který hledím, se jmenuje A vlny bijí svou, názvy jsou pro mě totiž důležité, tvoří součást samotného obrazu a já je pokaždé píšu černou olejovou barvou nahoru na blindrám, tyhle rámy si vyrábím sám, dělám to tak odjakživa a hodlám v tom pokračovat, dokud budu malovat, uvažuji a taky uvažuji o tom, že ve skutečnosti mám těch obrazů na jednu výstavu možná až příliš, ale že je stejně všechny odvezu do Beyerovy galerie, ať tam raději sám Beyer nějaké odloží do přístěnku, do Banky, jak nazývá místnost, kde skladuje obrazy, které se nevystavují, uvažuji a pak se znovu zahledím na ty dvě protínající se čáry, tvoří je silný nános barvy, říká se tomu pastózní malba, přičemž barva trochu stekla a v místě, kde se čáry kříží, vznikl podivuhodný odstín, krásná barva beze jména, jak to už chodí, jelikož všechny ty nespočetné odstíny nemůžou mít každý vlastní název, uvažuji a poodejdu od obrazu pár metrů, zastavím se a dívám se na něj, pak zhasnu a prohlížím si ho ve tmě, venku totiž panuje tma, v tuhle roční dobu bývá temno nebo skoro temno po celý den, uvažuji a hledím na ten obraz, oči tmě přivykají a už vidím ty dvě čáry, vidím, jak se protínají, a vidím, že v obraze je spousta světla, ano, spousta neviditelného světla, takže je to doopravdy, ano, doopravdy dobrá malba, snad ano, uvažuji, a i když si obraz už prohlížet nechci, dívám se na něj dál, měl bych toho už nechat, nabádám se a přesouvám pohled

k okrouhlému stolu u okna, stojí tam dvě židle, na jedné, na té nalevo, jsem sedával a dosud sedávám já, a na té druhé, napravo, sedávala Ales, dokud ještě žila, jenže zemřela příliš mladá a na to nechci myslet, a sestra Alida také zemřela příliš mladá a ani na to nechci myslet, říkám si a vidím sám sebe na své židli, jak hledím na místo, kam se dívám vždycky, na takové určité místo v Sygneském fjordu, na svůj vyměřený bod, přičemž vršek borovice rostoucí pod domem má sahat do středu prostřední tabulky dvoukřídlého okna, té v pravém rámu, protože okno má dvě křídla a obě se dají otevřít a každé je rozdělené do tří tabulek a vršek borovice se má nacházet uprostřed pravého křídla, a borovici teď rozeznávám a ve svém úběžníku vidím ve tmě vlny a vidím sám sebe, jak na ně hledím, a vidím sám sebe, jak kráčím k autu zaparkovanému před Beyerovou galerií, na sobě mám svůj dlouhý černý kabát a přes rameno mi visí hnědá kožená brašna, zrovna jdu z Kavárny, ale dneska jsem neměl moc velký hlad, a tak jsem si nakonec stejně jako tolikrát předtím ani nedal oběd, jen obložený chleba s karbanátkem a cibulí, a teď už den hodně pokročil, a protože jsem tu v Bjørgvinu nakoupil všechno, co jsem chtěl, je načase vrátit se domů do Dylgji, mám to přece jen pěkný kus cesty, uvažuji, když nasedám do auta, hnědou brašnu odložím na sedadlo spolujezdce, nastartuju a vyjedu z Bjørgvinu po trase, kterou mě kdysi naučil Beyer, ano, jednou mi ukázal, kudy je nejlepší do města zajíždět a kudy zase vyjíždět, naučil mě, jak dojet až k jeho galerii a stejnou cestou zase odjet, uvažuji, zatímco opouštím Bjørgvin a upadám do příjemné otupělosti, jakou dokáže řízení auta navodit, a za chvíličku projedu kolem bytovky ve Skutevice, kde žije Asle, stojí na samém břehu moře a před ní se nachází malé molo, uvažuju

a vidím Asleho, jak se doma na pohovce třese, třese se po celém těle a říká si, jestli by mu ten třas už nemohl dát pokoj, včera večer si Asle prostě ustlal na pohovce, protože už nedokázal vstát, svléknout se a dojít do postele, a dokonce ani psa, svého psa Brageho, už nedokázal vyvenčit, takže Brage teď určitě potřebuje ven jako sůl, říká si Asle, tak ať už se tolik netřese, vždyť se třese po celém těle, nejenže se mu třesou ruce, říká si Asle a taky si říká, že už se musí vyškrábat na nohy, dojít do kuchyně a dát si kapku kořalky, aby ten třas ustoupil, vždyť se včera ani nesvlékl a nedošel do postele, ne, prostě zůstal ležet na pohovce a opilost vyspával tam, uvažuje Asle, zatímco tam leží a hledí přímo před sebe, tělo se mu ne a ne přestat trást a všechno je, no, co vlastně? prázdnota? nicota? volný prostor? ano, možná ano, možná prostor, říká si Asle, ale teď už si musí něco nalít, aby ten nejhorší třas ustoupil, říká si, a pak, pak vyrazí ven a zmizí v moři, ano, říká si Asle, jediné, po čem touží, jediné, co chce, je být pryč, odejít, tak jako odešla sestra Alida, když byla ještě dítě, prostě zůstala ležet mrtvá v posteli, jeho Sestra, uvažuje Asle, a tak jako odešel sousedovic kluk, co se jmenoval Bård, spadl do moře z otcovy veslice, neuměl plavat a nedokázal se ani vydrápat zpátky do lodi, ani se dostat na pevninu, uvažuje Asle a taky uvažuje o tom, že se teď konečně vzmuží a vstane a dojde si do kuchyně nalít pořádného panáka, aby se ten třas trochu zmínil, pak obejde byt a pozhasíná, projde celý byt a dohlédne, aby bylo všechno v pořádku, a nakonec vyrazí k moři a vejde do vody a půjde pořád dál a dál, představuje si Asle a zas a znovu se k té představě vrací, je to jediná představa, kterou si dokáže v duchu vyvolat, představa, že vejde do moře a v tom moři, v té nicotě vln zmizí, představuje si Asle a ta představa mu víří v hlavě, ne a ne se

vytrátit, pořád se mu tam motá, protože jediné takhle představa, ta jediná, v sobě nese blízkost, všechno ostatní je prázdný prostor, prázdná blízkost, ne, nic není prázdné, a přesto to prázdné je, tam ve své temnotě, a žádnou další představu, o kterou se Asle pokouší, se mu nedaří domyslet do konce, všechny jsou příliš tíživé, i představa, že by zvedl ruku, mu připadá příliš tíživá a Asle vnímá, že se třese, přestože se vůbec nehýbe, tělo se mu třese, a proč si nedokáže ani představit, že by vstal? že by zvedl ruku? a proč si umí představit leda to, že zmizí v moři? napije se dost, aby třas ustal, pak v bytě pozhasíná, možná poklidí, když bude potřeba, protože před odchodem musí dát všechno do pořádku, říká si Asle a taky si říká, že by měl napsat pár slov Kloučkovi, teď už dospělému chlapovi, ano, dospěl už dávno a bydlí v Oslu, nebo by mu mohl snad zatelefonovat? jenže ani on sám, ani Klouček si na hovory po telefonu nepotrpí, uvažuje Asle, nebo by měl napsat dopis Liv? vždyť byli svoji pěknou řádku let, ale rozvedli se už tak dávno, že si dnes nic nevyčítají, přece se nemůže jen tak vytrátit a s nikým se nerozloučit, to mu nepřipadá správné, ale na svou druhou ženu, na Siv, nechce ani pomyslet, jen tak sebrala Kluka a Dcerku a odstěhovala se od něj, zničehonic byla zkrátka pryč, Asleho do té doby ani nenapadlo, že by se mohli rozvést, když mu oznámila, že má všeho dost, sebrala Kluka a Dcerku a odstěhovala se, řekla, že už pro ně našla byt, zatímco on nic nechápal, uvažuje Asle, a pak za ním po nějaký čas Kluk a Dcerka každý druhý víkend jezdili, jenže později si Siv našla jiného a s Klukem i Dcerkou se za novým mužem, kterého si našla, odstěhovala kamsi do Trøndelagu, sebrala děti a odjela, a tak zůstal sám, načež mu začala psát, aby zaplatil to či ono, a dokud měl peníze, tak platil, ať žádala o cokoli,

uvažuje Asle, a proč by o tom měl uvažovat? uvažuje, vždyť je to jen cosi dávno minulého, všechno už je vyřízené, všechno je hotové, všechny malířské potřeby leží na svém místě tamhle na stole a obrazy jsou naskládány blindrámy ven, štětce čisté a srovnané jeden vedle druhého podle velikosti, všechny řádně vyprané v terpentýnu, a tuby jsou také uspořádané vedle sebe podle toho, kolik v nich ještě zbývá barvy, každíčké víčko je řádně zašroubované a malířský stojan je prázdný, vše je uklizeno, vše je srovnáno a uspořádáno, zatímco Asle tam leží celý roztřesený a na nic nemyslí, jen se třese a zase uvažuje o tom, že vstane a sebere se a zamkne za sebou, vyjde z domu, sejde k moři a vejde do vody, bude kráčet mořem, až ho vlny zcela zalijí a on v moři zmizí, zas a znovu o tom uvažuje, jinak není nic, jinak je temnota nicoty, která jím tu a tam v náhlých záblescích proniká, jako poznání, a ano, v takové chvíli ho naplní jakési štěstí a on si pomyslí, že někde se patrně nachází nějaká prázdná nicota, prázdné světlo, a co kdyby jím bylo všechno? uvažuje, co kdyby všechno bylo tím prázdným světlem, co kdyby takové místo existovalo? ve své prázdnotě, ve své zářící prázdnotě? ve své nicotě? uvažuje Asle, a zatímco uvažuje o takovém místě, které samozřejmě nikde není, jak si říká, sám upadá do jakéhosi spánku, který vůbec není spánkem, nýbrž tělesným pohybem, v němž navzdory všemu třasu zůstává nehybný, ano, ačkoli se Asle celou dobu třese, všechno je těžké a někde tam v té nesmírné tíze se tedy nachází to neuvěřitelně lehké světlo, ano, jako nějaká víra, uvažuje Asle a já ho vidím v obýváku či ateliéru, nebo jak bych to měl nazvat, říkám si, leží na pohovce pod oknem obráceným k moři a vedle pohovky stojí odkládací stůl a na něm je navršená hromádka několika skicáků a tužek, všechno pěkně srovnané,

tohle je jeho pokoj, Asleho pokoj, nic víc, říkám si, a všechno v tom pokoji je uspořádané, o stěnu se opírá velké plátno obrácené blindrámem do místnosti a malbou ke stěně a já vidím, že úplně nahoru na rám napsal Asle černou barvou Zářící temnota, takže takhle se ten obraz jmenuje, říkám si, a v jednom koutě stojí role malířského plátna, jak vidím, v jiném dřevěné lišty, z nichž se vyrábějí blindrámy, a na pohovce pak vidím Asleho, třese se po celém těle a říká si, že se musí napít kořalky, aby ten třas ustal, a tak si sedne a sedí na pohovce a říká si, že teď si rozhodně musí zakouřit, jenže se třese tak, že si ani nedokáže ubalit cigaretu, a proto si poslouží z krabičky ležící na konferenčním stolku, vytáhne cigaretu a vloží si ji do úst a z kapsy kalhot nakonec vyloví zápalky, jednou škrtne a nějak se mu podaří si připálit, několikrát důkladně potáhne a říká si, že cigaretu ani nebude vytažovat z úst, ať si popel klidně padá na zem, a teď už je rozhodně načase nalít si kořalku, uvažuje Asle a přitom se třese a třese, krabičku se zápalkami se mu podaří nacpat zpátky do kapsy, nakloní se nad popelník na kancelářském stolku a cigaretu do něj vyplivne, zatímco já jedu na sever a uvažuju o tom, že jsem měl zastavit a zajít za ním, neměl jsem kolem jeho bytovky ve Skutevice jen tak projet, ale jestli vážně chce, nemůžu mu bránit, aby se vydal k moři a zmizel v něm, jestli to opravdu chce, tak ať to udělá, uvažuju a přitom jedu na sever a vidím sebe sama, jak se dívám na obraz se dvěma čarami, a pak vidím, jak ve svém starém domě jdu do kuchyně, je to totiž starý dům a stará kuchyně, a vidím, že všechno je na svém místě, kuchyňská linka je čistá a jídelní stůl také, jak vidím, všechno je hezky uklizené, jak se patří, a pak vidím sám sebe, jak jdu do koupelny a rozsvěcuju, i v koupelně je všechno úhledně uklizené, umyvadlo čisté, záchodová mísa jakbysmet,

a vidím, jak jsem se zastavil před zrcadlem a prohlížím si své prořídle šedivé vlasy a šedivé strniště, prohrábnu si vlasy rukou a stáhnou černou gumičku, která je drží sepnuté v týle, načež mi dlouhá, řídká šedivá kštice spadne přes ramena až na prsa, pročísnu si ji prsty, zastrčím vlasy za uši, vezmu černou gumičku a zase si je stáhnou v týle do ohonu, načež vyjdu na chodbu a vidím svůj černý kabát, jak tam visí, slouží mi už tolik let, uvažuji, nikdo mi nemůže vyčítat, že si zbytečně kupuju nové oblečení, uvažuji a vidím, že na háčku visí spousta šál, a říkám si, že mám spoustu šál, Ales mi totiž často nadělovala k Vánocům nebo k narozeninám šálu, jelikož jsem si ji přál, ptávala se, co bych chtěl za dárek, a já většinou říkal, že si přeju šálu, a tak jsem ji dostal, uvažuji a pak se vracím do obýváku či ateliéru, nebo jak bych to měl nazvat, však to nejspíš bude obojí, nicméně já tomu říkám obývak, a vidím hnědou koženou brašnu, co nosím přes rameno, jak visí na háčku nad obrazy, které jsem odložil stranou, protože s nimi nejsem tak docela spokojený, tyhle obrazy stojí opřené o stěnu mezi dveřmi do kamrlíku a těmi do chodby, a uvažuji o tom, že kdykoli jdu ven, vždycky si tu hnědou koženou brašnu беру s sebou, nosívám v ní skicák a tužku, a teď vidím, že brašna leží na svém místě na sedadle spolujezdce, jedu na sever a říkám si, že se těším, až dorazím domů, do svého starého dobrého domu v Dylgje, a vidím sám sebe, jak hledím na okrouhlý stůl u okna a na dvě prázdné židle stojící u něj, a přes opěradlo jedné z nich visí černé manšestrové sako, ano, to, které mám teď na sobě, a tam u lavice, na židli, na které jsem vždycky sedával, zatímco Ales sedávala na té sousední, to byla její židle, zase vidím sám sebe, jak hledím na obraz se dvěma protínajícími se čarami, prohlížím si ho nerad, a přesto jaksi musím, uvažuji,

a dál jedu tmou na sever a vidím Asleho na pohovce, jak na něco hledí a zároveň na nic nehledí, chvěje se, třese se, pořád se chvěje a třese, na sobě má navlas to samé co já, černé kalhoty a triko, a přes opěradlo křesla u odkládacího stolku visí černé manšestrové sako, úplně stejné, jako mám na sobě teď já, to, které mi visívá přes opěradlo židle u okrouhlého stolu, vlasy má Asle šedivé a stejně jako já sepnuté v týle černou gumičkou a strniště vousů mám také šedivé, i mně roste šedivé strniště, které si zastříhávám přibližně jednou týdně, uvažuji a vidím, jak tam Asle sedí na pohovce a celý se třese, pak nepatrně pozdvihne ruku před sebe a posune ji kousek stranou, ruka se mu chvěje a Asle si říká, že teď je to z nějakého důvodu lehčí a cítí se líp a měl by něco sníst, jenže se hrozně třese, proto se nejdřív musí vyškrábat na nohy a pak se něčeho napít, říká si Asle na pohovce a já si říkám, že ho v tomhle stavu nemůžu nechat o samotě, neměl jsem kolem té jeho bytovky ve Skutevice jen tak projet, vždyť se u něj sem tam zastavuju a teď mě potřebuje, říkám si, ale bytovku už jsem dávno minul a to jsem neměl, co kdybych se třeba otočil a vrátil se? jenže jsem strašně unavený, říkám si a dál jedu na sever a nad silnicí zahlédnu starý hnědý dům na spadnutí, vidím, že přišel o několik střešních tašek, uvažuji o tom, že tady jsme s Ales kdysi bydleli, a připadá mi to hrozně dávno, ano, jako by se to stalo v jiném životě, uvažuji, když kolem domu projíždím, a o kus dál už vidím volné místo u krajnice, odbočím a zabrzdím a zůstanu sedět za volantem, jen tak sedím v autě a na nic nemyslím, nic nedělám, jen tam tak sedím a pak si říkám, proč jsem jen zastavil zrovna na tomhle místě? vždyť jsem tu nikdy dřív nestavěl, i když jsem ho míjel tolikrát, ale teď se musím vrátit domů, měl jsem navštívit Asleho, ale na to už je

pozdě, uvažuju a dál sedím v autě a říkám si, jestli bych se neměl třeba pomodlit, a pak myslím na ty, kteří se považují za křesťany a domnívají se, nebo se přinejmenším domnívali, že pro spásu dítěte je nezbytné, aby bylo pokřtěné, a zároveň jsou toho názoru, že Bůh je všemohoucí, a proč je tedy křest pro spásu nezbytný? cožpak Bůh nemůže činit, co chce? protože je-li všemohoucí, pak se přece to, že někdo je pokřtěný a jiný ne, děje z jeho vůle? tedy ta pošetilost pramenící z přesvědčení, že křest je pro spásu nezbytný, ta tedy překračuje všechny meze, uvažuju a zároveň cítím, že mi to pozvedlo náladu, pomyšlení na pošetilost, s níž někteří křesťané věří, že křest je pro spásu nezbytný, ať už je to jakkoli, je ta představa pošetilá, tak očividně pošetilá, že se tomu ani nedá smát, neboť taková pošetilost není vůbec k smíchu, stejně jako pošetilost těch, kteří se nazývají křesťany, mnohých z nich, samozřejmě ne všech, uvažuju a dál uvažuju o tom, že lidé, kteří takhle přemýšlejí, nemůžou mít o Bohu valné mínění, a myslím na Ježíše, na to, jak měl rád děti, na jeho slova, že děti jsou z Božího království, že do něj patří, to je krásné a pravdivé, uvažuju, proč by k tomu tedy měly dospět křtem? když už do Božího království patří? uvažuju a dál uvažuju o tom, že křest, křest dítěte je venkoncem dobrý, nicméně slouží lidem, nikoli Bohu, pro lidi je nebo může být podstatný, nebo vlastně spíš pro církev, ano, nejvíc pro církev, ale pro Boha ne, vždyť děti už součástí Božího království jsou a člověk musí být jako ony, jako malé děti, aby do Božího království vešel, jak stojí psáno, uvažuju a dál uvažuju, že teď už těch úvah musím nechat, vždyť sám uvažuju jako pošetilec, myslím na pošetilost druhých, a přitom nikdy nemám ve vlastních myšlenkách jasno, nedrží mi pohromadě, protože člověk samozřejmě nemusí být pokřtěn vodou, aby byl pokřtěný,

může být také pokřtěn sám v sobě, duchem, kterého v sobě má, duchem, kterým je a kterého má, tím duchem, kterým byl obdařen, když se narodil jako člověk, uvažuji, a valná většina lidí, těch, kteří žili dřív a kteří žijí nyní, je pokřtěna pouze sama v sobě, nikoli vodou někde v kostele, nikoli knězem, ti lidé jsou pokřtěni skrze ducha, kterým byli obdařeni a kterého v sobě nesou, a možná i skrze své pouto k ostatním lidem, pouto, které spočívá ve smyslu, které spočívá v duchu, jež v sobě smysl má, ano, jež v sobě má i jazyk, uvažuji a dál uvažuji, že někteří lidé byli pokřtěni, buď jako děti, nebo jako dospělí, ano, někteří byli očištěni vodou, svěcenou vodou, uvažuji, a to je samo o sobě v pořádku, ale nic víc, křest jedince, každý jednotlivý křest je, jak se domnívám, křtem pro všechny, pro lidské pokolení, protože všichni lidé patří k sobě, ti, kteří žijí, ti, kteří jsou mrtví, i ti, kteří se ještě nenarodili, a to, co činí jeden člověk, se svým způsobem nedá oddělit od toho, co činí druhý, uvažuji, ano, tak jako Kristus žil, zemřel a vstal z mrtvých a s Bohem tvořil jednotu, coby jednotlivý člověk, jímž byl, ano, platí totéž pro všechny lidi, neboť jsou lidmi v Kristu, ať už chtějí, nebo ne, jsou spojeni s Bohem v Ježíši Kristu, skrze Syna člověka, ať už o tom vědí, nebo ne, ať už tomu věří, nebo ne, tak to tak je, uvažuji, protože je pravda, že i křesťanství přináší poznání, sám jsem přece konvertoval ke katolické církvi, což bych ovšem nikdy neudělal nebýt Ales, jelikož ani v názoru na křest s katolickou církví nesouhlasím, ale nikdy jsem toho nelitoval, to uznávám, protože mi katolická víra hodně dala a sám sebe považuju za křesťana, tak trochu jako se považuju za komunistu nebo přinejmenším za socialistu, a každíčký den se modlím růženec, doopravdy se modlím několikrát denně, a kdykoli je to možné, jdu na mši svatou,

neboť i ta, ano, mše svatá má svou pravdu, tak jako ji má křest, ano, i křest má podíl na pravdě, i ten může vést, ano, vést k Bohu, uvažuju, pro Boha, přinejmenším tak, jak si ho dokážu představit, nicméně to platí i pro ostatní způsoby myšlení a víry v pravdě, všechno, co se s vážností obrací k Bohu, ať už člověk zvolí slovo Bůh, nebo je možná tak chytrý či tak ostýchavý tváří v tvář neznámému božství, že ho nezvolí, všechno vede k Bohu, takže z tohoto hlediska tvoří všechna náboženství jednotu, uvažuju, a v tomto ohledu k sobě také nerozlučně patří náboženství a umění, i proto, že Bible a liturgie jsou fikce, poezie a obraz, tedy literatura, divadlo a výtvarné umění, a jako takové mají svou pravdu, protože i umění má samozřejmě svou pravdu, uvažuju, jenže teď není na místě, abych se tu hroužil do úvah, do nejasných úvah, říkám si, musím jet dál na sever, domů, do svého domu v Dylgje, do svého starého dobrého baráčku, není na místě vysedávat tady v autě a mrznout, musím nastartovat a rozjet se do Dylgji, vždyť přece řídím rád, skýtá mi to určitý klid, nořím se do jisté otupělosti, dokonce mi to zkrátka a dobře činí určité potěšení, stejně jako mě těší pomyslení na to, že dojedu do Dylgji, do svého starého dobrého baráčku, říkám si, ačkoli poté, co Ales zemřela, je dům pokaždé prázdný, když se odněkud vrátím, ne, to není pravda, říkám si, protože i když už je to dávno, co odešla, tak se stále v tom domě nachází, a co kdybych si pořídil psa, uvažuju, vždyť jsem měl psy odjakživa rád, a kočky taky, ale raději bych měl psa, protože se ním se dá spíš navázat přátelství, uvažuju, a i když mě to napadlo už mnohokrát, nikdy mé nápady nedospěly tak daleko, abych si psa pořídil, ani tak docela nevím, proč ne, možná kvůli tomu, že chci přece jen být raději sám s Ales? poněvadž i když je mrtvá, tak tam stále je, uvažuju,

nebo mám snad ten nápad konečně uskutečnit a psa si pořídit? říkám si, ovšem Asle psa má, ano, má ho celé ty roky, uvažuji a pak uvažuji o tom, že jsem neměl kolem Asleho bytovky jen tak projet, vždyť v tom stavu, v jakém teď Asle je, nesmí zůstat sám, v té tíživé sklíčenosti, pod tíhou vlastního břemene, kymácejícího se břemene, břemene, kterého ho zatlačuje do země, uvažuji, takže to musím otočit a rozjet se zpátky do Bjørgvinu, uvažuji, musím za Aslem zajít, protože mu musím pomoci, aby se odpoutal od sebe sama, uvažuji a vidím, jak tam sedí na pohovce a nepřestává se trást, měl bych vyrazit zpátky, potřebuje mě, jenže jsem unavený a hrozně rád bych už byl doma, rád bych prostě jel dál na sever až domů, pořídil jsem si v Bjørgvinu ve Výtvarných potřebách plátno a v Truhlářství dřevěné lišty na blindrámy a pak jsem nakoupil hromadu potravin a teď chci co nejdřív dojet domů do Dylgji, uvažuji, původně jsem měl v úmyslu v Bjørgvinu zůstat a zajít si na večerní bohoslužbu ke Svatému Pavlovi, ale byl jsem příliš unavený, takže si raději do Bjørgvinu zajedu znovu v neděli na ranní mši svatou, už dlouho jsem na mši svaté nebyl, tudíž by mi prospělo, kdybych mohl jít k přijímání, a pak můžu také navštívit Asleho, uvažuji a vidím, jak tam sedí na pohovce a nepřestává se trást, ale neměl by už jít vyvenčit psa? říkám si a vidím Brageho, jak leží u dveří do před-síně a čeká, až ho páníček vezme ven, vidím ho, jak vstal a šourá se k pohovce, vyskočí na ni, uvelebí se Aslemu na klíně a pak tam jen tak leží, i on se chvěje a Asle nemá ani sílu se pohnout, nemá ani sílu pozvednout ruku, ani ze sebe vypravit jediné slovo, jen to, že by měl ze sebe vypravit slovo, mu připadá jako hrozná dřina, jako by se k tomu musel nutit, uvažuje Asle, ale teď, ano, teď už jeho myšlenky z nějakého důvodu nejsou tak

utkvělé, teď už tolik nevíří kolem jednoho a téhož, už ne, protože jak si mu pes lehl do klína, myšlenky se mu rozeběhly, uvažuje Asle

Ty můj Brage, řekne

Ty můj milý Brage, řekne ještě

a roztřesenou rukou hladí psa po srsti, víská ho a uvažuje o tom, jak ho vůbec mohlo napadnout jít se utopit, vždyť kdo by se postaral o psa? opravdu měl v úmyslu psa opustit, uvažuje Asle a už se třese méně, ale třese se pořád, tělo se mu otrásá, říkám si a už na něj nechci myslet, nechci mít Asleho před očima, ty jeho dlouhé šedivé vlasy a šedivé strniště, už na něj nechci myslet, nikam to nevede, vždyť je jen jedním z mnoha, je osamělý, patří k mnoha osamělcům, je jen jedním z mnoha výtvarníků, jedním z mnoha malířů, jen jedním z mnoha malířů, které téměř nikdo nezná, s výjimkou nejbližší rodiny a několika známých ze studií, jinak o něm ví jen hrstka kolegů, neznamená nic víc a nic méně než kterýkoli jiný malíř, je jedním z tisíců, ne, už na něj nechci myslet, říkám si a pak si zase řeknu, že jsem se u něj měl zastavit, vždyť je tak osamělý a tak zbídačený, měl jsem se u něj zastavit a navrhnout, že zajdeme na skleničku, jistě by si dal pivo a k němu panáka a já šálek kávy s mlékem, jelikož co se ze mě stal abstinent, pivo už nepiju, nepiju už ani pivo, ani víno, ani kořalku, ale měl jsem to udělat, protože kdyby si dal Asle něco k pití, ulevilo by se mu, přestal by se trást, znovu by se uvolnil, jen kdyby se něčeho napil, ta tíha v něm by polevila, ten kámen by se nadlehčil, ano, ten jeho kámen by se třeba maličko pohnul, takže by dovnitř proniklo trochu světla a vzduchu, měl jsem Asleho vzít někam mezi lidi, kde lidé popíjejí, kde nacházejí společnost a jejich duše útěchu, to jsem měl udělat,

neměl jsem jen tak projet kolem jeho bytovky, nýbrž jsem měl zastavit, vyzvednout ho, vzít ho někam, kde to žije, tak aby také ožil, jenže já jsem prostě jel dál na sever, jako by mi na něm vůbec nezáleželo, jako bych se od něj co nejrychleji chtěl dostat co nejdál, nedokázal jsem to totiž, neměl jsem sílu vidět, jak tam Asle leží, uvažuji teď, a tak jsem prostě projel kolem bytovky, kde žije, tam ve Skutevice, jako by mi byl najednou na obtíž, jako by mě jeho bolest nebo utrpení, asi bude tohle slovo lepší, přinutily jet dál, ne kvůli tomu, že bych neměl chuť s ním trávit čas, ale právě naopak, ne, já nevím, prostě jsem chtěl pryč a možná jsem si představoval, že tu jeho bolest tak nějak odnesu s sebou, odtáhnu za sebou, že když pojedu dál, Asleho toho utrpení zbavím? nebo si to přinejmenším teď namlouvám, že kvůli tomu jsem nezastavil a nezašel za ním, prostě jsem jel dál, vždyť proč jsem ho nenavštívil? protože jsem byl zbabělý? nedokázal jsem s ním sdílet jeho bolest? sdílet jeho utrpení? ale kam těmhle úvahami mířím? tohle se přece jen tak říká, sdílet bolest, sdílet utrpení, to se jen tak říká, jako by to šlo sdílet bolest, sdílet utrpení, říkám si a vidím sám sebe, jak sedím v autě a dívám se na dětské hřiště pod silnicí, žádné děti si tam nehrají, ale tamhle, tam na zavěšené houpačce sedí mladá žena s dlouhými tmavými vlasy a na lavičce vedle houpačky sedí mladý muž a ten má vlasy polodlouhé a hnědé a na sobě černý kabát a také šálu, je pozdní odpoledne nebo podvečer a mladík hledí na dívku na houpačce, přes rameno mu visí hnědá kožená brašna a dívka hledí přímo před sebe, je podzim, listí na některých stromech se už začalo barvit, uvažuji o tom, že tohle je nejlepší a nejkrásnější roční období a že úplně nejkrásnější chvíle patrně přicházejí, když se schyluje k večeru, když světla ubývá, když se do světla vkrade

něco temnoty, přičemž je stále dost vidět na to, abych snadno rozeznal, že některé listy už pozbyly zelenou barvu, tohle je můj čas, uvažuji, a co si pamatuju, vždycky byl, podzim jsem měl ze všech ročních období nejraději, uvažuji dál a sleduju mladíka, jenž bez hnutí dřepí na lavičce a civí před sebe, jako by se na nic nedíval, a sleduju dívku na houpačce, i ona civí před sebe, jako by upírala pohled do prázdna, a proč sedí dočista nehybně? proč se ani nepohnou? uvažuji, mladík sedí na lavičce, dívka na houpačce, jen tak sedí a proč tam jen tak sedí? proč spolu nemluví? proč se ani nepohnou, jako by to byly postavy z obrazu? uvažuji, ano, ano, jsou přesně jako na obrazu, jako na obrazu, který můžu namalovat, říkám si a už vím, že právě tenhle okamžik, právě tenhle obraz mi utkvěl v paměti a nikdy z ní nezmizí, utkvělo mi v ní tolik podobných obrazů, celé tisíce, a když mě napadne nějaká myšlenka či uvidím něco podobného nebo jen tak sám od sebe se takový obraz může zase vynořit, nezřídka při těch nejpodivnějších příležitostech a na nejpodivnějších místech, obraz, nehybný obraz, který přesto vyzařuje jakýsi pohyb, jako by každý takový, každý z těch tisíců obrazů, které nosím v hlavě, nebo kde je vlastně nosím, něco sděloval, jako by něco takřka jednoznačně sděloval, a přesto je nemožné pochopit, co, sice si můžu myslet, že sděluje to či ono, to si samozřejmě myslet můžu a také si to samozřejmě myslívám, a něco z toho, co obraz sděluje, si tedy dokážu i představit, ale nikdy to, co sděluje doopravdy, poněvadž ho nelze pochopit úplně, jako by úplně nepocházel z tohoto světa, jak se říká, a, ano, je to zvláštní, ba téměř podivuhodné, neboť teď tu sedí ti dva, kteří existovali v takovém nevýslovném obrazu, jenž vidím v duchu, ač ho nyní vnímám jako skutečný, on sedí na lavičce, ona na houpačce, sedí

tam, jako by se nemohli pohnout a jako by je pevně drželo něco neviditelného, a takhle, jak se zdá, sedí už dlouho, ano, sedí tam, jako by tu byli odjakživa, ano, co jsou živi, odjakživa, dívka má na sobě sukni, fialovou sukni, která v tom počínajícím soumraku dost ztmavla, fialová přechází v černou, zatímco mladík má na sobě dlouhý černý kabát a přes rameno tu hnědou brašnu, vlasy má hnědé a polodlouhé, ale vousy mu vidět nejsou a já si říkám, že tu přece nemůžu jen tak dřepět, a pak si říkám, že ti dva, ona a on, sedí bez hnutí a já vlastně taky, dočista jako oni se ani nehnu, přece tu nemůžu jen tak sedět v autě, protože ostatní řidiči, kteří projíždějí kolem, se budou divit, proč tu jen tak sedím, proč nejedu dál, ale vždyť nikdo kolem neprojíždí, a i kdyby, nikomu by to nepřišlo podivné, že jsem zastavil u krajnice, abych si odpočinul, ledaže by si to pomysleli ti dva na hřišti, to by si mě však museli všimnout, ale kdepak, ani jeden z nich zatím rozhodně neobrátil pohled nahoru ke mně a mezitím se pomalu začíná smrákat, ještě je světlo, ale tma už se snáší, pomaloučku se snáší, říkám si tady v autě, zatímco hledím na mladíka v černém kabátu, který sedí na lavičce a přes rameno mu visí hnědá kožená brašna, a na dívku ve fialové sukni, která sedí na houpačce, stále tam oba jen sedí, bez hnutí, ano, jako by byli součástí obrazu, ano, ovšem kdykoli maluju, jako bych se pokoušel těch utkvělých obrazů malováním zbavit, ano, takových jako tenhle, obraz sedícího muže a ženy, ano, jako bych je chtěl odklidit, zbavit se jich, už mě dokonce napadlo, že právě proto jsem se stal malířem, kvůli tomu, že v sobě nosím všechny tyhle obrazy, tolik obrazů, až mě to trápí, ano, trápí mě, jak se neustále vynořují, málem jako přízraky, a navíc ve všech možných souvislostech, nic s tím nenadělám, jediné, co si můžu počít, je malovat, ano,

pokoušet se těch utkvělých obrazů malováním zbavit, ničeho jiného tím dosáhnout nechci, jednoho po druhém se jich malováním zbavit, ovšem ne tak, že bych namaloval přesně to, co jsem viděl a co mi utkvělo v hlavě, ne, to už jsem zkoušel mnohokrát a v takovém případě namaluju pouze to, co jsem viděl, a nic víc, jenže to pak daný obraz leda zdvojm a výsledkem je nejen špatné dílo, ale ani se toho obrazu, který mám v sobě a který se pokouším malováním zahnat, nezbavím, ne, musím malovat tak, aby se obraz, který mi utkvěl, zase rozpustil a vytratil, jako by se stal neviditelnou, zapomenutou součástí mého já, mého vlastního jediného obrazu, jediného, jímž jsem a jež mám, poněvadž tím jsem si jistý, mám jen jeden obraz, jeden jediný, a všechny ostatní obrazy, i ty, které vidím a které mi utkvějí v myšlenkách a já je nedokážu zapomenout, v sobě mají něco, čím se podobají tomu jedinému obrazu v mém nitru, a to něco nelze vidět, spočívá to v tom, co vidím, a díky tomu to ve mně utkvívá, ano, tak jako to spočívá v tom, co teď vidím, zatímco sedím v autě a hledím na mladíka a dívku, kteří zírají před sebe, nikoli na sebe, přitom nic neříkají, a přesto jako by k sobě patřili, jako by tvořili jednotu, protože jeho nelze vnímat bez ní a ji bez něj, její tmavé vlasy, jeho hnědé vlasy, její dlouhé vlasy, jeho polodlouhé vlasy, a jak tam sedí, nelze je od sebe oddělit, a to, že se nehýbají, není o nic podivnější než to, že ani já se nehýbu, vždyť jen nečinně sedím v autě, nemám k tomu žádný zvláštní důvod, a proč tu vlastně sedím? říkám si, a vtom mě napadne, že můžu sejít k těm dvěma, vystoupit z auta a zkrátka se k té dvojici na hřišti vydat, ale to přece nejde? těm dvěma se musí dopřát klid, spočívají v tak nesmírném, pomalém a křehkém klidu, že je z něj nemůžu vytrhnout, pokud bych k nim sešel, jen bych je vyrušil,

vždyť tam sedí tak klidně, tak pokojně, říkám si, ale že takhle sedím v autě, jako bych už neměl na nic sílu, jako by mi síly došly, jako by mě vyčerpал pohled na Asleho u něj doma v bytovce, která stojí na břehu moře ve Skutevice, pohled na jeho třesoucí se tělo, jako bych byl ze všech těch pochůzek po Bjørgvinu příliš unavený, říkám si, už musím jet, musím domů, do svého starého domu v Dylgje, do svého milovaného domu, už to stačilo, říkám si a sleduju dívku na houpačce a na mladíka na lavičce a mladík uvažuje o tom, že když byl malý, trávili každý rok několik letních týdnů u dědečka a babičky, u matčiných rodičů, jejich dům stával u dětského hřiště navlas stejného jako tohle, takového hřištěátka se závěsnou i vahadlovou houpačkou, lavičkou a pískovištěm, byl to šedivý zděný dům, nevelký, s dlážděnou chodbou v přízemí, vybavuje si mladík, na záchod se chodívalo do kadibudky, tak trochu schované za šedivým zděným domem a obrostlé keři, a blízko domu, kousek opodál, se nacházelo to hřiště, chodíval jsem tam často, uvažuje mladík, a možná by jí to měl říct, jenže ji to asi nezajímá a teď už oba opravdu dlouho mlčí a on chce ticho prolomit vyprávěním o tom, že jako dítě občas pobýval v domě u hřiště, jako je tohle, v šedivém zděném domě, říká si mladík, vždyť nemůžou jen donekonečna sedět a mlčet

Když jsem byl malý, řekne

a pohlédne na ni

Ano, řekne dívka

a pohlédne na něj, v hlase jí zaznívá úleva a očekávání, ale mladík se zase odmlčí a dívka se ho zeptá, co chtěl říct

Takže když jsi byl malý? řekne

Tak jsem občas pobýval v domě u hřiště skoro stejného jako tohle, řekne mladík

Ano, řekne dívka
Skoro jako by to bylo totéž hřiště, řekne mladík
Je to trochu zvláštní
Připadá mi, jako by to bylo totéž hřiště, dodá
Ale tady v okolí přece žádný šedivý zděný dům nestojí, ne?
řekne dívka
Ne, samozřejmě to není totéž hřiště, řekne mladík
Jenom ti to tak připadá? řekne dívka
Ano, řekne mladík
a pak se oba odmlčí, dívka se opět zadívá přímo před sebe
a mladík se také zadívá přímo před sebe
Byl to malý dům, šedivý zděný domek, řekne pak
a dívka dál sedí na houpačce a on na lavičce, takhle tam bez
hnutí sedí a mlčí, načež dívka podotkne, že přece vyrůstal na
venkově, na malé usedlosti u Hordského fjordu, kde se pěstova-
ly ovocné stromy, říká dívka a mladík říká, že ano, ano, tak to
bylo, jen občas pobýval v tom zděném domku, když byli na ná-
vštěvě u matčiných rodičů, jeho prarodičů, kteří v tom zděném
domku bydleli, u takového hřiště, říká mladík a já vím, že se to-
hohle obrazu musím zbavit tím, že ho namaluju, další obraz, na
kterém začnu pracovat, bude znázorňovat tuhle dvojici, zbavím
se jí, namaluju je jako odraz vlastního vnitřního obrazu, protože
když to udělám a když se mi to podaří, výjev zmizí, přestane mě
zneklidňovat a naopak mi dodá klid, nebude se mi vracet, neboť
v opačném případě, a to vím, se mi bude z paměti vynořovat zas
a znovu, jenže možná už jsem tenhle obraz či nějaký podobný,
který vypadal víceméně přesně tak, jak ho teď mám před očima,
někdy namaloval, ale v takovém případě se ho musím malová-
ním zbavit ještě jednou, budu ho malovat zas a znovu, říkám si,

ale teď už je načase jet, nemůžu jen takhle vysedávat v autě a dívat se na dvojici lidí, kteří netuší, že se na ně dívám, uvažuju, a vtom se mě zmocní malomyslnost, smutek, ano, vzdeme se ve mně vlna smutku, přivalí se odnikud, odevšad, mám pocit, jako by se mě ten smutek chystal zadusit, jako bych se ho nadechl a nedokázal ho vydechnout, a tak sepnu ruce a zhluboka se nadechuju a v duchu říkám Kyrie a pak pomalu vydechuju a říkám eleison a zase se zhluboka nadechuju a říkám Christe a pak pomalu vydechuju a říkám eleison a tohle opakuju pořád dokola a díky dýchání a těm slovům už mě nepřemáhá smutek ani strach, nenadálý strach, ten smutek, který se mě ve strachu tak nenadále zmocnil a teď mě ovládá, když proměnil mé já kdesi ve mně v nepatrné nic, ovšem v takové nic, které ve mně přesto vězí, pevně a neochvějně, a které je ve svém pohybu bez pohybu ještě zřetelnější, a proto se zhluboka nadechuju a v duchu říkám Kyrie a pak pomalu vydechuju a říkám eleison a dýchám z nejhlubšího nitra, pokouším se dýchat z nejhlubšího nitra a zhluboka se nadechuju a v duchu říkám Christe a pak pomalu vydechuju a říkám eleison a pokouším se dýchat z toho, co se nachází pouze v nejhlubším nitru, z obrazu, který se tam skrývá a o němž nedokážu nic říct, pokouším se dýchat z toho, co představuje mé já ve mně, abych zahnal onen smutek nebo ho přinejmenším udržel v šachu, tak aby strach nezáskal navrch, tak aby mě strach neochromil, a cítím, že ten nenadálý smutek a ten nenadálý strach, které se ve mně vzdmulý, slábnou, zatímco já sílím a říkám si, že jsem dočista k smíchu, kdyby mě někdo viděl, za břicho by se popadal, jen si představte, jak někdo sedí takhle v autě zaparkovaném u krajnice a říká Kyrie eleison, Christe eleison, to je přece k smíchu, leda tak k smíchu, ale jen ať se

smějí, vždyť to pomáhá! pomáhá to! ano, už si zase připadám klidnější a znovu obracím pohled k dvojici na hřišti a říkám si, že už je načase vydat se domů za ženou a dítětem, kteří na mě čekají, ale vždyť jsem na cestě do Dylgji, je tohle přece cesta do Dylgji? ano, tak to musím vyrazit do Dylgji, samozřejmě, kam jinam bych asi jel? pojedu za svou ženou a naším dítětem, že, za ženou a dítětem, ale o čem to tady uvažuju? vždyť teď už se musím rozjet do Dylgji, do toho starého domu, kde bydlím, kde bydlím sám, tak se věci mají, a přitom si říkám, že pojedu domů za ženou a dítětem, a možná si to říkám kvůli tomu, že si přeju, aby to tak bylo? že by se mi to líbilo? že bych rád přijel domů, kde mě čeká žena a dítě? že bych se rád vyhnul návratu domů do prázdného stavení, do prázdného a studeného stavení? vyhnul se návratu ke své osamělosti? a proto si říkám, že pojedu domů za ženou a dítětem, ačkoli se navracím domů do prázdného stavení, do studeného stavení, snad jsem ale nechal jeden radiátor zapnutý? a přece bude milé vrátit se domů, vrátit se do toho starého dobrého baráčku, rozhodně tu nesmím zůstat sedět v autě zaparkovaném u krajnice, umiňuju si a obracím pohled ke hřišti, už se docela setmělo a já vidím, že mladík v dlouhém černém kabátu vstal a zaujal místo za dívkou a svírá provazy, na kterých visí vyšisované prkno, kde dívka sedí, a mladík ji pomalu táhne vzad

Ne, řekne dívka

Nechci se houpat

Vždyť nejsem dítě

a mladík provazy pustí a dívka vyletí kupředu

Tak přestaň, řekne

a letí zpátky

Přestaň, přestaň už, volá

a mladík klidně pokračuje, chytá ji a zase odráží a s každým zhoupnutím ji odráží silněji, přidává na rychlosti a dívka se houpe sem a tam a mladík si říká, že jestli už ji houpání nebaví, může prostě zarýt nohy do země a houpačku zastavit, vždyť je to jednoduché, má přece na nohou boty, ale dívka houpačku nezastaví

Nechci se houpat, řekne

Proč mě houpeš, když to nechci?

Neprosila jsem se tě o to

Neříkala jsem, že se chci houpat

Nechci se houpat

Ty mě houpeš dál, jako by to, co já chci a nechci, pro tebe nic neznamenal, řekne dívka

a mladík pokračuje, chytá ji a zase odráží a říká si, proč to vlastně dělá? a proč ji s každým zhoupnutím odráží čím dál silněji? pokaždé zabere víc a dívka od něj letí zlehka kupředu a zlehka se k němu vrací a mladík ji pak zase odráží, tam a zpět, sem a tam

Nemyslím to zle, řekne

a odráží ji ze všech sil a houpačka letí kupředu a dívka ječí a sukně se jí vzdouvá a tmavé vlasy za ní rovně vlají, panečku, to je jekot, ječí, aby už přestal, nelíbí se jí to, ať už toho vážně nechá, bojí se, je strachy bez sebe, že z houpačky spadne, volá, ať mladík přestane, už to stačilo, už nechce

Přestaň, zvolá dívka

Tobě se to ale líbí?

Ne, přestaň

Ale líbí

Ne, nelíbí

Ale jo, řekne mladík

a dívka řekne ne, řekne, co když z té největší výšky spadnu, a mladík ji znovu odrazí, odstrčí ji, co nejvíc dokáže, ze všech sil, a dívka letí a tmavé vlasy za ní rovně vlají a sukně se jí vzdouvá a dívka přitom ječí, a když se vyhoupne nejvýš, vydá jakési zakvilení, vykřikne ještě hlasitěji než předtím a cestou dolů a zpátky se jí vlasy rozletí do stran a dopředu a dívka křičí ne, ne, ne, nedělej to, nelíbí se mi to, bojím se, tak přestaň, přestaň už

Ale jo, líbí se ti to, řekne mladík

a když se houpačka vrátí, mladík do ní znovu strčí, zabere, prudce ji odmrští a dívka letí kupředu, nahoru, a teď nekřičí, nýbrž mu začíná pomáhat, v nejvyšším bodě ohne nohy v kolenou a trupem jakoby švihne vpřed a houpačka cestou zpět zrychlí, a když se ocitne v nejzazším bodě, dívka nohy zvedne, a jakmile ji mladík strčí do zad, rázně se zakloní a zase zrychlí, vpředu se vyhoupne ještě dál, ještě výš, čím dál, tím výš

Ještě rychleji, zvolá

Ještě zaber, zvolá

Zaber ze všech sil

volá skoro ochraptěle a lapá po dechu a mladík ji rozhoupává ze všech sil

Ááá, vykřikne dívka

Tááák, vykřikne

Takhle, co nejvíc můžeš, vykřikne ještě

a mladík si říká, že silněji už nemůže, víc síly nemá, odrážel ji, co nejprudčeji mohl, začíná se ho zmocňovat únava

Odras mě silněji, zvolá dívka

a mladík ji sice neodráží moc silně, zato pravidelně, s každým zhoupnutím přibližně stejně silně, pravidelně, vklouzli do pravidelného rytmu, nahoru a dolů, dívka se houpe sem a tam a opisuje pravidelné oblouky a volá, že je to báječné, naprosto úžasné, cítí mravenčení v břiše, hlavně ať mladík nepřestává, ať pokračuje, ať ji chytá a odráží, teď je to skvělé, pořád tam a zpátky, říká dívka, ještě chvíli stejně rychle, říká, a pak ať mladík jednou nebo dvakrát zabere ze všech sil, ať ji párkrát odrazí, co jen může, volá dívka, ale trochu tlumeně a dál tlumeně volá, že cítí mravenčení, že po těle cítí báječné mravenčení, po celém těle, a zároveň je to děsivé, strašné, hrozně děsivé, ale také báječné, naprosto neuvěřitelně báječné, volá tlumeně a zadýchaně

Zaber, odraz mě, jak nejvíc můžeš, zvolá

Tak dělej

Ještě dvakrát a pak toho necháme

a mladík si říká, že už to stačilo, jen tam tak stát a odrážet člověka omrzí a stmívá se čím dál víc a nejdřív přece nechtěla, aby ji houpal, a teď zase nechce, aby přestal, tak to asi chodí, říká si mladík a kousíček ucouvne a houpačka letí za ním

Odstrč mě, strč mě do zad, zvolá dívka

a mladík ucouvne

Copak už nemůžeš? zeptá se dívka

a mladík ji odstrčí a dívka se snaží nabrat co největší rychlost, ze všech sil se drží provazů, švihne tělem dozadu, a když se ocitne nejvýš, zvolá ááá ááá ááá, načež opět letí dolů

Je to prostě skvělé, zvolá

Ještě, zvolá

a mladík na ni hledí a pak se rozběhne k houpačce a opře se do ní ze všech sil

Jóóó, zakřičí dívka
a křik protahuje, znovu vykřikne jóóó a pak volá jóóó pomaleji
Nejdřív jsi houpat nechtěla, řekne mladík
Netroufala jsem si, řekne dívka
A teď nechceš přestat
Ne, nechci, líbí se mi to
Ale teď už se houpeš dost dlouho
Když ono je to tak báječné, naprosto úžasné, řekne dívka
a houpačka opisuje stále menší oblouky, sem a tam, nahoru
a dolů, sem a tam
Nejdřív jsem se bála, ale pak jsem se bát přestala, řekne
ještě dívka
Tak to chodí, řekne mladík
Ale bylo to prima, řekne dívka
a houpačka už se zastavuje, už se jen nepatrně pohupuje
sem a tam a dívka říká, že když byla malá, nikdy si na houpání
netroufala, připadalo jí děsivé, nebo sebrala odvahu, ale jen ma-
ličko, trochu tam a trochu zpátky, a mladík na to říká, že ji asi
neměl odrážet tak silně, a dívka říká, že byla ráda, že ji takhle
odrážel, líbilo se jí to, i když tvrdila, že se jí to nelíbí, vlastně se
jí to líbilo, říká dívka a mladík na to říká, že se přece stává často,
že člověk něco tvrdí, ale myslí si něco jiného, dokonce si myslí
pravý opak, říká mladík a dívka říká, že si není jistá, jestli se
to opravdu stává tak často, ale v jejím případě, když se houpala, to
tak rozhodně bylo, říká a houpačka se teď už jen nepatrně pohu-
puje sem a tam, načež mladík uchopí provazy a podrží je, až se
houpačka zastaví, mladík dál stojí za houpačkou a pevně ji drží,
dokud se nezarazí úplně, a tak tam on stojí a ona sedí a pak
k němu dívka vzhledne

Bylo to prima, řekne
 Vid', i když jsme dospělí, řekne mladík
 Přinejmenším skoro dospělí, řekne dívka
 Každopádně trochu dospělí, řekne mladík
 Ano, trochu, přitaká dívka
 a mladík houpačku znovu odstrčí a provazy pustí
 Trochu dospělí, řekne
 Jak se to vezme, řekne dívka
 a houpačka se houpe sem a tam, teď už v krátkých obloucích,
 nahoru a dolů, teď pomalu, pomalu sem a tam
 Tak či tak zanedlouho dospělí, řekne dívka
 Ano, řekne mladík
 a znovu chytí provazy a houpačku zastaví
 Ale už se stmívá, řekne
 Ještě je trochu světlo, řekne dívka
 Tak naposledy? zeptá se
 a mladík chytí provazy, couvá a táhne dívku s sebou dozadu,
 zacouvá co nejdál a pak houpačku vytáhne, jak nejvýš dokáže,
 a nato se rozběhne kupředu, houpačku pustí a dívka ječí néé, už
 néé, ne tak prudce, ne tak rychle, tohle nezvládnu, ne tak moc, volá,
 ááá néé, dost, dost, křičí, zatímco mladík od houpačky odchází
 Tolik ne, zvolá dívka
 To je moc
 Ááá
 a mladík se zastaví a zadívá se na ni, vidí, jak se houpe sem
 a tam, nahoru a dolů, ale čím dál pomaleji, pak se ovšem trochu
 rozhoupá sama, sem a tam, nahoru a dolů, a po chvíli zpomalí
 a houpačka se už jen kýve sem a tam a mladík od ní odchází
 ještě dál

Kam jdeš? řekne dívka

Nikam, řekne mladík

Vždyť jdeš k brance, to už odcházíš?

Ne, kdepak

Neodcházím od tebe, ale za chvíli se setmí, možná bychom měli jít domů? řekne mladík

Počkej aspoň, až se houpačka zastaví, řekne dívka

a spustí nohy na zem, zapře se jimi, až se houpačka zastaví úplně, a pak pohlédne na mladíka a usměje se a řekne, že to bylo moc prima, že na houpačce od dětství neseděla a že tehdy se jí to ani moc nelíbilo, protože když byla malá holka, bývala bojácná, pořád se všeho bála

Ty ses bála houpat? řekne mladík

Jen maličko, řekne dívka

Aha, řekne mladík

Ne, vlastně jsem se bála, a když jsem to trochu zkusila, pak jenom proto, abych si na to jakoby troufla, řekne dívka

a ještě řekne, že taková bývala jako dítě, ano, a pak se rozhodí ticho, načež se ho zeptá, jestli si on troufal na houpačku, když byl malý

Troufal sis? řekne

a mladík přikývne a dívka seskočí z houpačky a zamíří k němu a on vidí, že její dlouhé tmavé vlasy teď splývají, pak k němu dívka vzhledne s pootevřenými rty a on se ústy přiblíží k těm jejím, až se zlehounka dotknou

To byl ale opatrný polibek, řekne dívka

a mladík natáhne ruku k jejím vlasům, těsně k nim, aniž se jich dotkne, a pak se obejmou a přitisknou se k sobě a mladík jí ruku na vlasy položí a začne ty dlouhé tmavé vlasy hladit,

jezdí po nich rukou nahoru a dolů, dívka mu spočine hlavou na rameni a já je oba vidím, jak tam zdánlivě nehybně stojí jako další obraz, jako další z těch obrazů, které nikdy nezapomenu, jako obraz, který namaluju, namaluju je a tím se jich zbavím, zobrazím je tak, jak tam teď stojí, uvažuju, protože teď z nich jako by vyzařuje světlo, když tam stojí tak těsně u sebe, jako by byli jedno, stojí tam, jako by dva lidé splynuli v jedno, ano, tak těsně u sebe tam stojí, zatímco se šepčí, tma se na ně snáší jako sníh, padá jako vločka za vločkou, a přesto jako tma, nedělitelná tma, ne jako kousíčky tmy, nýbrž jako sněžící tma, a čím větší tma je, tím víc světla z dvojice vyzařuje, ano, vychází z nich jakési světlo, opravdu to vidím, a i když to světlo možná vidět není, přesto ho vidět lze, neboť z lidí může vycházet světlo, zejména z očí a většinou v záblescích, jako neviditelně zářící světlo, ovšem z těch dvou vychází nehybné, rovnoměrné světlo, které je stále stejné a nemění se, jako by ti dva, jak tam stojí, byli jedním světlem, ano, tak oba září, jakoby jediným světlem, uvažuju, a vtom si mladík všimne, že z dívky teď zbylo skoro jen světlo, tak mi to připadá, říká si mladík, jak tam stojí, není ale pěkná pitomost takhle uvažovat? objímá ženu z masa a kostí a představuje si přitom, že je ta žena světlo, to je ale praštěná úvaha, říká si mladík, nikdy sice neuvažoval úplně racionálně, ale teď mu opravdu připadá, jako by objímal světlo, to je vážně podivné, říká si, že ho něco takového napadá, když se tam spolu objímají, ona jeho a on ji, je to ale hrozná hloupost, myslet si něco takového, říká si, je to zkratka a dobře změkčilé, říká si, vždyť jeho dívka není žádné světlo, je to žena z masa a kostí, má křivky jako žena z masa a kostí, není rozhodně žádné světlo, je to žena, jeho milá, žádné světlo, říká si mladík a já vidím,

že oba objetí povolují a maličko poodstupují, a také vidím, že se nad nimi tma maličko zvedá a oba dva tam stojí, jako by je z té tmy někdo vyřízl, stojí kousek od sebe, vypadají poněkud unaveně a mladík si říká, že to přece nejde, představovat si, že dívka je světlo, taková pitomost, říká si, takové představy jsou nadnesené a prázdné, říká si a bere dívku za ruku a vydávají se ke vahadlové houpačce, pak se pustí a dívka si sedne na jeden konec, sedí až skoro u země a z šedivé hlíny vyraží trsy trávy, načež mladík stáhne opačný konec houpačky o kousek níž a dívka mu nohama pomůže, mladík přehodí nohu přes prkénko a spustí ji na zem, usadí se na houpačce a ta na jeho straně klesne k zemi, zatímco dívka si přitáhne nohy k tělu a zůstane viset ve vzduchu

To je fajn se zase vznášet, řekne

Jako by se z nás zase staly děti, řekne mladík

Vracíme jeden druhého do dětství, řekne dívka

Jsem zase malá holka, buď létám jako tam na té houpačce, nebo se vznáším ve vzduchu jako teď

Všechny děti se rády vznášejí ve vzduchu, dodá

I všechny dospělé děti, řekne mladík

Asi ano, řekne dívka

Přinejmenším my dva, řekne mladík

Přinejmenším teď, řekne ještě

Akorát přitom plácáme úplné nesmysly, řekne dívka

Skoro se za to stydím

a pak se mladík odrazí a letí vzhůru a dívka přistane na zemi a pak se zase ona odrazí a letí vzhůru a mladík klesá k zemi

Všichni rádi létají, řekne

a když dopadne na zem, odrazí se

A rádi se pohybují pravidelně, řekne
a dívka klesne k zemi, dotkne se jí a hned se odrazí
Jako když člověk dýchá, řekne ještě mladík
a klesne k zemi a odrazí se
A jako když srdce tluč, řekne dívka
a klesne k zemi a odrazí se
Být v jednom pohybu, řekne mladík
a klesne k zemi a odrazí se
Být spolu v pohybu, řekne dívka
a klesne k zemi a odrazí se
Být jedním pohybem, řekne mladík
a klesne k zemi a odrazí se
Jako vlny, řekne dívka
a klesne k zemi a odrazí se
Jako vlny ve stejném moři, řekne ještě
a mladík klesne k zemi a odrazí se
Jako my dva, řekne dívka
a klesne k zemi a odrazí se
Jako ty a já, řekne mladík
a klesne k zemi a odrazí se
Jako my, řekne dívka

a klesne k zemi a odrazí se a mladík se neodrazí, nýbrž
svou vahou přidrží houpačku u země, sedí pevně obkročmo na
sedátku a nohama se zapírá o zem, zatímco dívce visí nohy ve
vzduchu

Tak to má být, řekne dívka
Tak to asi je, řekne mladík
a pak se odrazí a dívka klesne a dotkne se nohama země
A tak taky, řekne

a odrazí se
Tak taky, řekne mladík
a v téhle poloze zůstanou, on u země, ona ve vzduchu
Když jsi byl malý, řekne dívka
Ano, řekne mladík
Tak jsi v létě o prázdninách bydlel ve zděném domku, takovém šedivém
Vyprávěl jsi to před chvílí
Ano
Ale vyrůstal jsi na malé usedlosti, kde jste měli loděnici a člun?
Ano
A tvoji rodiče tam pořád bydlí?
Ano
A tam je ovocný sad?
Ano, ano, to jsem vyprávěl
Vyprávěl, přitaká dívka
Ano, několikrát, přitaká mladík
a pak se oba odmlčí
Proč se na to teď zase ptáš? řekne mladík
Nevím
Nevíš
Ale nemohli bychom tam brzy zajet? řekne dívka
a mladík neodpoví
Navštívit tvoje rodiče?
Nechce se ti? zeptá se dívka
Ale ano, řekne mladík
a odpověď protahuje, jako by o tom nechtěl mluvit
Tobě se nechce? řekne dívka

I tak tam můžeme zajet, řekne mladík
V Barmenu je hezky, řekne ještě
Statek stojí na pěkném místě u Hordského fjordu a po Fjor-
du se hezky jezdí na člunu, řekne

Ano, tos říkal

A taky, že se ti na moři líbí, řekne dívka

Ano, vždycky se mi na moři líbilo, řekne mladík

a pak se rozhostí ticho a oba tam jen sedí

Někdy tam ale musíme zajet, řekne dívka

Bylo by hezké seznámit se s tvými rodiči

Moc se s nimi nestýkám, řekne mladík

Jo, ty a tvoje matka, řekne dívka

a zarazí se

O tom nebudeme mluvit, řekne mladík

a zase se rozhostí ticho, dlouho tam takhle oba sedí, až si
říkám, proč tam jen tak sedí? jako by zkameněli, jako by se oba
dívali stranou, jako by upírali oči na něco vedle sebe, jak doká-
žou sedět takhle bez hnutí a tak dlouho, jak je to vůbec možné,
říkám si a pak dívka na mladíka pohlédne

Chceš už jít? řekne

a mladík neodpoví a dívka se ho zeptá, jestli bude zítra zase
malovat, a mladík řekne, že nejspíš ano, zítra tak jako každý den,
ano, už od svých dvanácti nebo každopádně tak nějak, neuply-
nul jediný den, kdy by nekreslil nebo nemaloval, přichází to
samo, tak to holt je, ano, to je prostě celý on, malování je pro-
dloužením jeho já, řekne mladík a pak se zarazí a řekne, že to
vyznělo velmi okázale, ano, prostě se malování věnuje, ano, kaž-
dý den, skoro ze zvyku, řekne mladík a dívka řekne, že to tak asi
je, zdá se mi, že jí z hlasu zaznívá jistá vzdorovitost, jako by se

jí úplně nelíbilo, co mladík říká, a on řekne, že ten obraz, na kterém teď pracuje, se mu možná doopravdy povede, jenže je hrozně obtížné trefit ho zcela správně, proto musí postupovat velmi opatrně, stačí totiž opravdu málo, aby to přehnal, a v takovém případě by všechna práce přišla vniveč a k tomu, co se na obraze povedlo, by se už nedalo vrátit, k tomu, co chce obraz sdělit, nebo jak to říct, vlastně se to říct nedá, takový obraz totiž něco říká a zároveň neříká, hovoří mlčky, ano, spíš asi zjevuje něco nevýslovného, říká mladík a já už vážně musím domů, už se připozdívá a je načase, abych vyrazil, abych jel dál, uvažuji a pak řekne dívka, že se docela setmělo, tak že by už třeba zamířili k domovu? a mladík řekne, že to by asi měli, a zeptá se, jestli se jí tam nahoře ve vzduchu líbí, a dívka říká, že ano, že má dobrý výhled, i když se už dost setmělo, rozhodně lepší výhled než on tam dole, a to, že vidí líp než on, to ostatně není nic nového, ať si je malířem, jak chce, ať je světlo, nebo tma, ona přesto vidí líp, ano, vidí to, co skutečně existuje, zatímco on vidí jen nějaký ten svůj obraz, nebo bůhví co to vlastně vidí, říká dívka, načež se mladík prudce odrazí, jako by se rozzlobil či co, uvažuji, a dívka klesá k zemi a přitom ječí, dlouze a tlumeně kvílí, pak mladík zvedne ze země jednu nohu, stoupne si a z houpačky sleze a rukama ji přidrží, aby dívka bezpečně dosedla, dojde k ní a podá jí ruku, dívka se jí chytí a vstane, a pak tam oba jen tak stojí a já uvažuji o tom, že už se musím vydat domů, zakrátko bude úplná tma a já tu hledím na hřiště, kde si nějaká dívka s mladíkem hraje jako děti, a teď už se setmělo natolik, že je sotva rozeznávám, nebo si to všechno jenom představuju? že by tam vůbec nebyli? že bych si je tam jen představoval? ne, jistěže ne, vždyť jsem je viděl, vidím je i teď, uvažuji, určitě, a co kdybych

vystoupil a trochu se prošel? trochu se nadýchal čerstvého vzduchu? také zašel na hřiště? uvažuji, ale to se přece nedělá? a jestli se tam mám přesto vydat, uvažuji, pak předtím, než padne úplná tma, na tom přece není nic divného, že někdo vystoupí z auta, aby se prošel? vždyť k hřišti a kolem něj vede pěšina, vidím, že vede od silnice dolů a kolem hřiště a pak prudkým svahem vzhůru, jistěže na hřiště nemusím chodit, jen ho minu, ano, buď musím vyrazit domů, nebo musím teď hned vystoupit a vyrazit na procházku, říkám si a vystupuji a rozhlížím se kolem, na druhé straně za silnicí strmě stoupá skalní stěna a o něco výš se narovná a míří kolmo vzhůru, a tam, úplně nahoře, když se zadívám na nebe, jsou vidět slabě zářící hvězdy a pak je tu silnice, úzká silnice pod tou strmou skálou, a od silnice šikmo dolů se táhne svah ke hřišti, svahem vede pěšina, která pokračuje kolem hřiště a pak míří vzhůru a ztrácí se za kopečkem sousedícím s hřištěm, a je to divné, protože té pěšiny ke hřišti jsem si všiml až teď, pěšiny, která za hřištěm pokračuje po svahu nahoru, uvažuji a dál tam postávám a shlížím na hřiště a ve tmě vidím jeho i ji, jen taktak se dají rozeznat, přesto vidím, že tam bez hnutí stojí a drží se za ruce, bylo fajn vystoupit z auta a trochu se nadýchat čerstvého vzduchu, říkám si a cítím, jak je chladný vzduch příjemný, jak ožívám, jistěže se smím jako kdokoli jiný projít po takové obyčejné pěšině, říkám si, jistěže, jenže ze zvyku uvažuji tak, že nesmím nic, a proto jen pořád dokola opakuju to samé, říkám si a pak zamířím k pěšině a scházím po ní podél hřiště a hledím na ty dva, nezdá se, že by si mě všimli, jak tam tak stojí a objímají se, stojí tam jako jeden, on objímá ji, ona jeho, nelze je od sebe rozeznat, pak se pustí a já sestupuju krátkými kroky po pěšině dolů

Docela se setmělo, řekne dívka
Ano, už je podzim, řekne mladík
Brzy přijde zima, řekne dívka
Ale ještě chvíli nám to vydrží, řekne mladík
Ano, řekne dívka
Zbývá nám jen pískoviště, to jsme ještě nevyzkoušeli, řekne mladík

Myslíš tím, že si máme pohrát na pískovišti? řekne dívka
a z hlasu jako by jí zaznívalo mírné překvapení
Ale vlastně proč ne? řekne
Akorát se zaprášíme a ušpiníme, řekne mladík
Vadí to? řekne dívka
Ne, nejspíš ne, řekne mladík
Ušpiníme si oblečení, řekne ještě

a dívka říká, že se přece můžou svléknout, načež si sundá kabátek a přetáhne si přes hlavu tričko a pak tam stojí jen v podprsence a té své fialové sukni, no ne, být polonahý venku v takové zimě, říkám si, a vtom dívka mladíka popadne za ruku a táhne ho za sebou k pískovišti a já jdu pomalu, krok za krokem, dál po pěšině dolů a říkám si, že to je k nevíře, mám v úmyslu tiše projít kolem hřiště a vystoupat vzhůru do svahu až na kopeček, podívat se, co je za ním, a pak se otočit, už je načase vydat se domů, zanedlouho se setmí dočista, říkám si a snažím se nedívat se na ty dva, a přesto je vidím, jak se vedou za ruce k pískovišti, tam se zastaví a dívka na písku rozprostře kabátek a tričko

Teď jsme zase děti, řekne
Děláme si, co chceme
Ano, jsme děti, řekne mladík

Neposlušné děti, které si dělají, co chtějí, řekne ještě dívka a lehne si do písku na kabátek a tričko a tak tam leží jen v podprsence a fialové sukni a její tmavé vlasy se rozprostírají kolem dokola a pak dívka řekne mladíkovi, aby se také svlékl

Ne, to přece nemůžeme, řekne mladík

Ale můžeme, řekne dívka

Někdo nás uvidí, řekne mladík

Už je skoro úplná tma, řekne dívka

Tak pojď, řekne

a pak si vykasá fialovou sukni a říká, ať si také lehne, ať si lehne k ní, je totiž docela chladno a on ji musí zahrát, říká dívka a mladík říká, že právě to říkal, že je příliš chladno na to, aby se svlékali, a dívka řekne, tak pojď, pojď už, a on řekne ne, něco takového se nedělá, někdo je uvidí, ať se dívka okamžitě zase oblékne, a dívka řekne, že je skoro úplná tma, nikdo je neuvidí, tak pojď, pojď už, jen pojď, řekne dívka a mladík odpoví, že když to po něm chce, tak asi bude muset, řekne a vedle pískoviště odloží hnědou brašnu, svlékne si dlouhý černý kabát a lehne si na dívku a oba je tím kabátem přikryje, takže pod ním nejsou vidět, a tohle, říkám si, tohle rozhodně nemám právo sledovat, přihlížet tomu, a děje se to vůbec? co když se mi to všechno jenom zdá? nebo jsem to dokonce sám zažil? neležím tam v tom pískovišti na té dívce já sám, nekryje ten dlouhý černý kabát nás dva? vždyť právě tohle se kdysi stalo, ne? říkám si, ale i tak nemám právo sledovat, co se tam odehrává, a proto kráčím dál, tiše, co nejtíšeji pomalu kráčím po pěšině, aby si mě ti dva nevšimli, nechci je uvést do rozpaků, kéž by směli zůstat sami ve svém světě, na pískovišti jen taktak rozeznávám kabát nebo možná nevidím ani ten? možná si to všechno jenom namlouvám? ale

kdepak, říkám si, nesmím se tam dívat, nesmím tomu přihlížet, a teď, teď už se musím otočit, uvažuju, teď už se musím otočit a vrátit se k autu, poněvadž tohle, doopravdy se to děje? nebo si jenom představuju, že se to děje? nevybavuju si jen, že se to stalo? nezažil jsem to kdysi? a jestli ano, pak hodně dávno, protože si to nepamatuju, neležím tam na pískovišti pod dlouhým černým kabátem já sám? a není to tentýž kabát, který mám teď na sobě? můj oblíbený starý dlouhý černý kabát? a ta dívka leží pod mnou a dlouhý černý kabát nás oba zakrývá? nejsem to já? nejsme to my? uvažuju, nejsem to já někdy v minulosti? nebo se to doopravdy děje přímo před mýma očima tamhle na hřišti? uvažuju a zastavuju se, už se setmělo, úplně se setmělo a já jakýmsi pronikavým zrakem, díky kterému vidím i ve tmě, rozeznávám ty dva na pískovišti, z pískoviště se ozývá zřetelné oddechování a slyším i pravidelné pohyby, jako když vlny narážejí na pevninu, slyším pravidelné vlnobití, sem a tam, zas a zas, a všechno se proměňuje v pohyb, v dech, výdech a nádech, a srdce bijí, dvě srdce tam na pískovišti bijí jedno o druhé a mé vlastní srdce bije a bije a já v tom pravidelném rytmu jako při vlnobití stoupám nahoru k silnici a k autu, z pískoviště slyším pohyb, vlnobití, sem a tam, a pokračuju ve stejném rytmu, krok za krokem, teď se nesmím otáčet ani se dívat jejich směrem, říkám si a jdu dál a najednou od pískoviště už žádný pohyb neslyším, a tak se tam podívám, na pískovišti stojí mladík s kalhotami u kolen, zatímco dívku dosud přikrývá černý kabát, mladík drží v ruce kyblík a plní ho pískem a pak ten písek sype na kabát, na ni, plní a vyprazdňuje kyblík, zasypává kabát i dívku pískem, ne, to je k nevěře, opravdu ji zasypává pískem, zatímco dívka leží pod jeho kabátem, mladík si přitom pomáhá kyblíkem, který na pískovišti

zapomnělo nějaké děcko, a kdepak, nesmím se na to dívat, musím už vyrazit domů do Dylgji, vždyť se nemůžu tady procházet ve tmě a sledovat, jak nějaký mladík stojí nad dívkou přikrytou jeho dlouhým černým kabátem a kyblík za kyblíkem zasypává kabát i ji pískem, říkám si, ale nedokážu z těch dvou na pískovišti spustit zrak, nedokážu nesledovat, jak mladík na dívku kyblík za kyblíkem sype písek, a pak si konečně natáhne kalhoty a zapne si je a sejme z dívky kabát a písek spadne, dívka vstane a upravuje si oblečení, zvedá tričko a kabátek, vytřepává je, smetá z nich písek a mladík zase oklepává dlouhý černý kabát, načež si ho oblékne a přes rameno si zavěsí hnědou brašnu a zdá se, že se chystá odejít

Pojď sem, řekne dívka

a pohlédne na něj

Neodcházej, řekne

Neodcházej tak zničehonic, řekne ještě

Pojď ke mně

a napřáhne k němu ruku a mladík k ní přistoupí a za ruku ji chytí a chvíli tam oba stojí

Půjdeme? řekne mladík

Ano, řekne dívka

a pak rozevře náruč a obejmě ho a přitiskne k sobě a já se otočím a pokračuju nahoru k silnici a dívka říká ty můj milý, můj nejmilejší, a mladík říká ty má milá, má milovaná, má nejmilejší, říká a pak dívka řekne, že už je docela chladno, a mladík řekne, že to tedy je, i když má na sobě kabát, pěkně se klepu zimou, říká mladík a já pomalu a co nejtíšeji kráčím k autu, a když se znovu zahledím k hřišti, vidím její dlouhé tmavé vlasy, splývají jí po zádech skoro až k bokům, a mladík tam jen stojí jako

svíčka, polodlouhé hnědé vlasy má rozčuchané, trčí mu neuspořádaně do všech stran, zatímco její vlasy splývají, a pak dívka zvedne tvář k jeho tváři a ústa k jeho ústům a políbí ho a pak řekne, že má kabát celý od písku

Ano, řekne mladík

a zasměje se

Celí jsme od písku, řekne

Vždyť jsi ho na mě vysypal pěkných pár kyblíků, řekne dívka

Ano

Skoro jsi mě pod ním pohřbil

Jenom skoro, řekne mladík

a pak tam oba stojí, jako by tak docela nevěděli, co dělat
nebo co říct

Úplně se setmělo, řekne mladík

A také se ochladilo, řekne dívka

Je to tak, řekne ještě

Ano, řekne mladík

Musíme domů, řekne

a dívka přikývne, pak od sebe oba poodstoupí a dívka se na něj zadívá a mladík se zadívá na ni

Vždyť ty jsi Asle, řekne dívka

A ty Ales, řekne mladík

a usmějí se jeden na druhého, plaše se na sebe usmějí a dívka řekne, jen si to představ, svléknout se za tmy v takovém studeném počasí, jen si to představ, být nazí takhle na sklonku podzimu, když přijde taková tma a zima, a pak si nazí lehnout do pískoviště, říká dívka a mladík říká vid', že ano, a teď musejí domů, jak se to vezme, domů, směje se dívka, ale bydlet se tam rozhodně dá, říká, ano, ale spíš to je barabizna na spadnutí, říká

mladík, skoro zřícenina, říká dívka, vždyť to tam prakticky nejde vytopit, říká mladík, ale bydlet se tam rozhodně dá, říká dívka a mladík říká, že až přijdou domů, musejí si všechn písek z šatů pořádně vykartáčovat, a pak tam oba jen stojí a drží se za ruce

A jestli to půjde, tak je vypereme, řekne dívka
Jinak je musíme pořádně vyklepat a vykartáčovat, řekne ještě
Jsme my to ale pěkní blázni
Vážně to byla úplná pitomost, řekne mladík
Co jestli nás někdo viděl, zamyslí se dívka
To tedy, řekne mladík
Zdá se mi, že nahoře u silnice stojí nějaké auto, řekne ještě
Ne
Ale ano
Je chladno, musíme domů, řekne dívka
Jo, nějaký domov přece jen máme, řekne mladík
Přinejmenším je tam o něco tepleji, řekne dívka
O něco možná ano, připustí mladík
Ale každopádně je to náš domov, řekne dívka
A je fajn, že máme kde bydlet, řekne mladík
A jsme dva, máme jeden druhého, řekne dívka
To tedy ano, řekne mladík
a dívka k němu zvedne tvář a oba se krátce políbí
Máme jeden druhého, řekne dívka
V nejhlubší temnotě máme jeden druhého, řekne mladík
A držíme při sobě, řekne dívka
V dobrém i zlém, dodá mladík
Jsme to my dva napořád, řekne dívka
Napořád jsme to ty a já, řekne mladík

Asle a Ales, řekne dívka

Ales a Asle, řekne mladík

Napořád my dva, jen my dva, ty a já, řekne dívka

Tak to je, řekne mladík

a už se dočista setmělo a já jsem došel k autu, nasednu a zůstanu sedět a hledím přímo před sebe, opřu se a hlavu také položím na opěrku a hledím přímo před sebe a vidím jen tmou, před sebou mám jen černou tmou, jen černo, a uvažuji o tom, že parkuju na místě u krajnice nedaleko hnědého domu, kde jsme s Ales kdysi bydleli, uvažuji o tom, že jsem zastavil jen na chvíli, protože jsem byl unavený, a abych se pomodlil, poněvadž skoro každý den třikrát odříkávám modlitbu, kterou jsem si sestavil sám, modlím se ji jednou ráno, jednou přes den a pak navečer, ano, modlím se laudy, neboli ranní chvály, jak se říká, a pak sextu a pak nešpory, používám k tomu růženec z hnědých dřevěných korálků, který sestává z pěti dílů po deseti korálcích a mezi každým dílem má mezeru, a pak má přívěsek, na kterém je mezeru a korálek a pak mezeru a pak tři korálky a pak mezeru a pak korálek a pak mezeru a úplně na konci křížek, tenhle růženec nosím neustále na krku, dala mi ho Ales, to ona mě s růžencem seznámila, a než jsem ji potkal, slovo růženec jsem sotvakdy zaslechl, uvažuji, ačkoli ano, vzpomínám si, že jednou jsem ho slyšel a zajímalo mě, co znamená, ale teď nosím růženec neustále na krku jako šperk a vždycky se v duchu modlím latinsky nebo norsky otčenáš, jednou, dvakrát nebo třikrát, všechny modlitby vidím před sebou, ano, jako obraz, ani jednu z nich jsem se nenaučil nazpaměť, ale pamatuji si je tak, že si je představuji před očima, protože si snadno před očima představím i něco napsaného, ale snažím se na to nedbat, takže

před očima vídám jen málo psaného slova, na rozdíl od obrazů se totiž můžu rozhodnout, jestli si něco napsaného zapamatovat chci, nebo nechci, uvažuji, také se modlívám třikrát Ave Maria a pokaždé jednou Gloria Patri, modlím se buď latinsky, nebo ve vlastním překladu do nynorsku, což se mění trochu podle toho, co k modlitbám přidávám, často to bývá vyznání víry, to krátké, apoštolské, které prý odříkávali apoštolové, nebo každopádně nějaké podobné, a to tedy v duchu odříkávám jako první, ještě před Pater noster, z dlouhého vyznání víry, nicejsko-konstantinopolského, si před očima vybavuji jen útržky, Světlo ze Světla, Lumen de Lumine, všeho viditelného i neviditelného, visibillum omnium et invisibillum, a pak občas úplně nakonec odříkávám Salve Regina a někdy se pokouším být úplně potichu, na nic při modlitbě nemyslet, jenom dovolit tichu, aby se ve mně rozhostilo, a pak se můžu modlit za něco, nicméně skoro vždycky se modlívám přímluvy za druhé, skoro nikdy za něco, co by souviselo se mnou, a když ano, musí to být něco, co můžu udělat pro příchod Božího království, například malovat obrazy, které tím svým určitým způsobem s Božím královstvím souvisí, a před každým modlením a po něm se křížuju a říkám Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého amen nebo In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti amen, ráno se modlím krátce, zpravidla se jen křížuju, uprostřed dne odříkávám tu nejdelší modlitbu a večer se modlitbou ukolébávám ke spánku, to se modlím mimo jiné Ježíšovu modlitbu a v duchu říkám Pane Ježíši Kriste, každou slabiku vyslovuji buď s hlubokým nádechem, nebo pomalým výdechem, a totéž dělám, když říkám Smiluj se nade mnou hříšným, opakuji ta slova pořád dokolečka, nebo si v duchu dokolečka opakuji Domine Iesu Christe Fili Dei miserere mei

peccatoris, zhluboka se nadechuju a pomalu vydechuju, ovšem tuhle modlitbu z nějakého důvodu skoro pokaždé odříkávám v nynorsku a pak upadám do spánku, takže usínám buď při téhle modlitbě, nebo při Ave Maria, uvažuji, a ve všech modlitbách hledám ticho a pokoru, ano, Boží pokoj, uvažuji a pak oběma rukama vezmu růženec, vylovím ho zpod trika a přetáhnu si ho přes hlavu a pak tam sedím s růžencem v rukou, křížek držím mezi palcem a ukazovákem a uvažuji o tom, že jsem určitě usnul a něco se mi zdálo, jenže jsem nespal a nic se mi nezdálo, uvažuji, všechno je neskutečné a zároveň skutečné, všechno se dělo ve snu i ve skutečnosti a já hledím před sebe do tmy a tma mezitím zčernala, už to není tma, dívám se do té černi a říkám si, že musím pohnout kostrou a vyrazit domů, jenže kolikrát jsem si tohle řekl, a přesto jsem zůstal v autě sedět? uvažuji a hledím před sebe a vidím teď jako za bílého dne, jak ti dva kráčejí ke mně, mladík s polodlouhými hnědými vlasy a dívka s dlouhými tmavými vlasy, vyloupnou se ze tmy, jako by je světlo, kterým září, z té tmy vystříhlo, ano, jako prosvícení světlem tu kráčejí přede mnou, tváře pokojné a tiché, drží se za ruce, jsou jako jedno, jako jediná bytost, nevšímají si ani mě, ani mého auta, protože jsou příliš zaujati jeden druhým, jsou jeden ve druhém, nacházejí se jeden ve druhém, ve společném světě, míjejí auto a já se za nimi otáčím do tmy a vidím naprosto zřetelně jeho polodlouhé hnědé vlasy a její dlouhé tmavé vlasy, splývají jí po zádech, vidím, jak oba pomalu mizí ve tmě, a pak jsou pryč, pustím křížek a zavěsím si růženec kolem krku a zastrčím ho pod triko, načež se pokřížuju a v duchu odříkám Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého amen a pak nastartuju a říkám si, že tohle tedy, to se nestalo, a také si říkám, že už se musím vydat

domů, musím domů za ženou a dítětem, říkám si, když vyjíz-
dím z místa u krajnice na vozovku, a dál si říkám, že jsem měl
navštívit Asleho, vždyť je na tom tak bídne, měl jsem se ho ze-
ptat, jestli si někam nevyrazíme, měl jsem ho jako tolikrát před-
tím vzít do Hospody, aby si dal to své pivo a kořalku a já šálek
kávy s mlékem, a jídlo, ano, mohli jsme si tam objednat něco
k snědku, něco k snědku a pivo pro něj a něco k snědku a vodu
pro mě, s pitím jsem totiž dočista skoncoval, protože jsem pil
přespříliš a Ales se to nelíbilo, nelíbilo se jí, když jsem byl opilý,
tedy spíš se jí líbilo, když jsem byl střízlivý, a proto jsem s pi-
tím dočista skoncoval, i kvůli tomu, že jsem postupem času pil
přespříliš, ano, ke konci už jsem nebyl střízlivý popravdě nikdy,
a nejsem-li střízlivý, maluju špatně, a pivo ani víno nebo kořalka
mi nikdy nechyběly, za což nejspíš vděčím Ales, bez ní bych se
patrně nutkání pít nikdy nezbavil, a teď na mě Ales čeká i s na-
ším dítětem, musím za nimi domů, za svou ženou, za naším dí-
tětem, ale co si to tu namlouvám? vždyť žiju sám, jedu domů do
svého starého domu v Dylgje, kde jsem kdysi žil s Ales, která už
je po smrti, odpočívá v Pánu, jak zřetelně cítím v nejhlubším
nitru, neboť odpočívá i v mém nejhlubším nitru, ta, která už
nechodí po zemi, a přesto s ní můžu mluvit, kdykoli se mi zachce,
ano, kupodivu ano, protože ten rozdíl, ta vzdálenost mezi živo-
tem a smrtí, mezi živými a mrtvými, není nijak velká, a i když se
hranice mezi nimi může zdát nepřekonatelná, vlastně nepře-
konatelná není, je to tak, mluvím s Ales každý den, ano, skoro
pořád, a zpravidla spolu mluvíme beze slov, téměř vždycky jen
beze slov, a jistěže mi chybí, ale protože jsme si stále velmi blíz-
cí a protože zanedlouho nadejde hodina, kdy se za ní sám ode-
beru, zvládám to dobře, byť s bolestí, ano, ztratit ji bylo jako

ztratit v životě všechno, ano, byl to málem můj konec, děti jsme neměli, byli jsme jen sami dva, tak proč uvažuji o tom, že bych měl jet domů za ženou a dítětem? asi jen proto, že za volantem se mě zmocňuje jistá otupělost a v téhle otupělosti se podobná úvaha může vynořit, přesto vím, jak se věci mají, nejsem žádný blázen, vím, že musím domů do svého starého domu, musím domů do Dylgji, do svého domu ve vesničce jménem Dylgja, říkám si, bydlím v něm už celá léta, a když jsme se tam nastěhovali, nebyl jsem žádný dědek a Ales byla ještě mladší, usadili jsme se tam a nejdřív jsme po všechny ty roky, které jsem směl prožít s Ales, bydleli spolu a teď tam dlouhé roky žiju sám, v tom starém dobrém baráčku, a to je fajn, je fajn, že mám svůj dům, že mám bezpečné útočiště, dům, kde se cítím dobře, však je ten můj baráček také bytelně postavený a dobře se o něj starám, kdekoli se objevila hniloba, tak jsem trámy nahradil novými a také jsem vyměnil všechna okna, ovšem ta nová jsem si nechal udělat co nejpodobnější těm původním a pak jsem vsadil jednoduchá okna i zevnitř, aby do domu tolik netáhlo, takže teď jsou ve všech oknech dvojité tabulky, jedna vnitřní a jedna vnější, a poté, co jsem nová okna vsadil, se dům dá mnohem snáze vytopit, okna jsem si nechal udělat u truhláře, který vyrábí okenní rámy na míru, vyrábí je tak, jak se vyráběly dřív, a on vyrobil ta nová okna navlas stejná jako ta původní, vsadil jsem si je tam pak sám, ne tedy úplně sám, protože mi pomáhal Åsleik a bez jeho pomoci bych to nikdy nezvládl, to je jasné, na takovou práci musejí být dva, nicméně společnými silami jsme to dokázali, i když první okno jsme vsadili nakřivo a museli jsme ho předělat, celé okno vyndat a vsadit znovu, ale napodruhé už sedělo jaksepatří a s ostatními nám to šlo dobře, uvažuji, kdepak, Åsleik

mi hodně pomáhá a já jemu ostatně taky, uvažuju, a bude moc fajn přijet domů, zatopit v kamnech a něco si uvařit, vždyť už mám pořádný hlad, to tedy bude doopravdy moc fajn přijet domů, do svého starého domu ve vesničce jménem Dylgja, kde bydlí jen pár duší, pár dobrých duší, nikdo tam při odchodu, dokonce ani když jednou za čas někam odjede, nezamyká a většina těch, co tam žijí, ve vesnici žije od narození, ovšem pak jsem se tam přistěhoval já, nebo tedy my, moje žena a já, ano, Ales a já jsme se tam přistěhovali, a sice tak, že Ales měla převzít dům po své zesnulé tetě, stará Alise, sestra jejího otce, totiž zemřela bezdětná a jiného dědice neměla, a jelikož jsme tenkrát žádnou nemovitost nevlastnili a bydleli jsme v tom studeném polorozpadlém hnědém domě, kolem kterého jsem právě projel, tak jsme se nastěhovali do starého domu v Dylgje, ano, už před mnoha lety, a tam jsme bydleli, Ales a já, a pak, ne, na to nechci myslet, teď ne, říkám si a jedu na sever a uvažuju o tom, že řídím rád, pokud ovšem nemusím řídit ve městě, protože tam se autem vydávám nerad, pokaždé se mě zmocní neklid a zmatek, a pokud nemusím, řízení ve městě se vyhýbám, nicméně Beyer, můj galerista, mě naučil zajíždět ke galerii, která leží v centru Bjørgvinu, a zase prokličkovat z města ven, před galerií se rozkládá velké parkoviště a tam vždycky auto nechávám, takže tam, v Bjørgvinu, to zvládám, uvažuju, a už jsem dojel do Instefjordu a mířím podél Sygneského fjordu na západ, jsem strašně unavený, ale až přijedu domů, uvažuju, určitě nepotrvá dlouho a na dveře mi zaklepe Åsleik, Åsleik, ano, vlastně mi nikdy nebyl moc sympatický, ale kupodivu právě proto ho mám rád, uvažuju, tohle je někdy k nepochopení, uvažuju, a teď bude moc fajn přijet domů, akorát jsem neměl jen tak projet kolem Asleho bytovky v Bjørgvinu,

ve Skutevice, vždyť se Asle pořád třásl, měl jsem ho spíš, tak jako tolikrát předtím, nejdřív zavézt do Hospody a domů do Dylgi se vydat až pak, samozřejmě by si tam v Hospodě poradil sám, jistě by zanedlouho přišel nějaký známý a já bych tam s ním nemusel vysedávat, nebo jsem ho vlastně měl odvézt na Pohotovost, jenže na to by v žádném případě nepřistoupil, ať bych naléhal sebevíc, stejně bychom nejspíš skončili v Hospodě, uvažuju, on se svými dlouhými šedivými vlasy a šedivým strništěm a já se svými dlouhými šedivými vlasy a šedivým strništěm, oba v dlouhém černém kabátu a s vlasy svázanými v týle gumičkou

Vypadáš jako holka, řekne Åsleik

Nebo spíš jako stará bába

a já mu zůstanu dlužen odpověď

Nejsem žádná stará bába, řeknu po chvíli

Jenom skoro, řekne Åsleik

nebo možná trochu jako stará bába vypadám, co já vím, možná trochu ano? Něco na tom asi bude, uvažuju, Åsleik to každopádně říkává, buď říkává tohle, nebo prohlašuje, že vypadám jako ruský kněz

Připomínáš ruského popa, řekne

Proč? řeknu

Proto, prostě připomínáš ruského popa, řekne Åsleik

a jak na to ale přišel? uvažuju, zatímco jedu domů, světlometry jasně ozařují okresní silnici a já hledím před sebe a vidím Asleho na pohovce, na klíně mu leží Brage a Asle si říká, že vstane, vyjde z domu a zmizí v moři, a také si říká, že všechny obrazy, které má vystavovat na příští výstavě v Beyerově galerii, jsou každopádně hotové, a dál uvažuje o tom, že tu nemůže jen tak

vysedávat, musí si dojít do kuchyně pro něco k pití, skoncovat s tím trásem, uvažuje Asle a hledí na Brageho, který mu leží na klíně, a říká si, že ho musí vyvenčit, Brage už dlouho nebyl venku, říká si Asle a já si říkám, že se musím soustředit na řízení, protože silnice do Dylgji je úzká a klikatá, a přestože jsem po ní jel už nesčeteněkrát, musím dávat pozor a uvažuji o tom, že bude moc fajn vrátit se domů do svého baráčku, protože k němu patřím, časem jsem k němu přilnul, mnoho let tam se mnou bydlela Ales, ano, ale pak, pak prostě zemřela, a to dost náhle, už je po smrti, co jiného k tomu říct, uvažuji, a teď musím zkrátka jet, pomalu jet a sledovat osvětlenou plochu před reflektory auta, která sahá dál a dál, reflektory ozařují i kousek okolní krajiny a já si to pomalu šinu podél Sygneského fjordu a uvažuji o tom, že mi tu tolikrát přeběhl přes silnici jelen či celé jelení stádečko, anebo se zvířata zničehonic zjevila uprostřed vozovky, případně ji přeskákala, jako by hukot motoru a záře světlometů ani nebyly patrné a jeleni si jich nevšíмали, jako by si už na hukot motorů a záři světlometů zvykli a byli k nim lhostejní, ale zároveň nechápali, jak špatně to může dopadnout, když je auto srazí, uvažuji, odbočuju ze silnice a vyjíždím po příjezdové cestě nahoru k domu, fajn, fajn, říkám si, to je ale fajn být doma, odbočku k domu jsem si nechal postavit sám, není to tak dávno a stálo to hromadu peněz, nicméně mi náramně pomohlo, že odbočka vede až k domu, a tak nemusím odstavovat auto dole u silnice, uvažuji, a i když je příjezdová cesta dost strmá, dá se po ní pohodlně vyjet, uvažuji, nechci však uvažovat o tom, jaké to bývalo vracet se domů dřív, když tam ještě byla, když byla doma Ales, s těmi svými dlouhými tmavými vlasy, jak mě těšilo přijíždět domů, uvažuji, ale o tom vlastně uvažovat nechci a nebudu si stěžovat, říkám si

a zahýbám za roh a tam, nestojí tam na dvoře Åsleik? jistěže, nikdo jiný než sám Åsleik, přítel a soused tam stojí na dvoře, jako by mě chtěl přivítat, to je mi ale náhodička, že za mnou zaskočil zrovna ve chvíli, kdy se vracím domů, říkám si a zastavuji před vchodem a uvědomuju si, že jsem rád, že Åsleik stojí u mě na dvoře, jenže to patrně náhodička není, protože tady na dvoře nestojí takhle poprvé, zrovna když se vracím domů z Bjørgvinu, jsem si jistý, že tu na mě Åsleik nejspíš už drahnou dobu čeká, chvíli seděl na lavičce u zdi, pak chvíli přešlapoval a nato se zase posadil na lavičku, vždyť jsem v Bjørgvinu pořídil něco i pro něj, tak jako vždycky, a na to Åsleik patrně čeká, ačkoli se naoko vždycky zdráhá nákup přijmout, nakonec si ho odnese, když se jakoby nedívám, uvažuji, a kdykoli se před cestou do Bjørgvinu ptám, jestli mu mám něco koupit, jelikož v Bjørgvinu je všechno k dostání levněji než tady ve Smíšeném zboží ve Viku, vytrvale odpovídá, že není třeba, to málo, co potřebuje, jak říkává, pořídí ve Smíšeném zboží ve Viku, v krámku, jestli se to tak dá nazvat, kam to máme z Dylgji nejbliž, je vážně moc dobře, že tu ten krámeček máme, jinak by člověk musel i pro sebemenší drobnost jezdit velkou dálku, navíc ne všichni vlastní auto a ne všichni umějí řídit, leckdo už je moc starý a leckdo si nikdy neudělal řidičák a leckdo nechce řídit kvůli tomu, že nikdy není dost střízlivý na to, aby směl sednout za volant, a tak neřídí, ale ne všichni, co pijí, neřídí, někteří řídí bez ohledu na to, kolik toho vypili, ovšem pomalu a opatrně, uvažuji a také uvažuji o tom, že Åsleik teď řekne, že jsem se v Bjørgvinu zdržel, ale když už jsem tam vážil cestu, mohl jsem tam podnikat všelicos, proto bylo nabíledni, že si dám s návratem načas, vždyť i kdybych v Bjørgvinu neměl co jiného na práci, mohl jsem

tam přinejmenším zevlovat nebo běhat za ženskými, co on ví, tohle Åsleik řekne a pak se zachechtá, uvažuju a pak otevřu dveře auta

Vítej u nás na statku, řekne Åsleik

To bych měl spíš říct já, ne? řeknu

Nebo jsi mi snad zabral i dům?

Cha! řekne Åsleik

Cha? řeknu

No, tak to pověz, řekne Åsleik

Co mám povědět? řeknu

Takové to tvoje a moje, řekne

Ty máš svoje a já mám taky svoje, řeknu

Tak to má být

Já mám vlastní dům, ba dokonce vlastní hospodářství, takže není proč se přít, řekne Åsleik

Právě to mám na mysli, řeknu

Ale proč teda říkáš vítej u nás na statku? řeknu ještě

Proč ne? řekne Åsleik

Je na tom něco špatného?

Nesluší se to snad?

Neříká se to tak?

To se říká, když člověku dotyčný statek patří, pak má říct vítej u nás na statku, řeknu

a svým způsobem mám také statek, i když je to jen starý dům s několika kopečky a nevelkým rašeliništěm, trochou vřesu a pár zakrslými borovicemi kolem

Jakýpak statek, řekne Åsleik

Přinejmenším je to dům, můj dům, řeknu

Tvůj dům, to jo, řekne Åsleik

Tvůj dům to je, o tom žádná

Tak jsem to myslel, řekne ještě

Svým způsobem to tak je, přitakám

a rozhostí se ticho a pak Åsleik říká, že to samozřejmě je můj dům, či by byl? vždyť i když jsem se v něm nenarodil ani nevyrostl, je to můj dům, to se nedá popřít, ačkoli sám si ještě dobře pamatuje starou Alise, která tu svého času bydlela, říká Åsleik

Ano, řeknu

a rozhostí se ticho

Byla hodná, řekne po chvíli Åsleik

To tedy namouduši byla, řekne

a znovu se rozhostí ticho a pak říkám, že po ní pojmenovali mou ženu Ales, a možná právě proto stará Alise chtěla, aby Ales dům zdělila

Jo, však já vím, řekne Åsleik

Žádné přímé dědice přece neměla, manžel jí umřel už dávno a později i bratr, Alesin otec, řekne Åsleik

a znovu se rozhostí ticho a pak Åsleik říká, že si dokonce mlhavě pamatuje Alisiny rodiče, vždyť taky rozhodně není nejmladší, říká, ale ti dva už byli opravdoví staroušci, jak si je pamatuje, skoro z pradávných časů, žili dost poskrovnu, a přesto nebožák starý tatík navzdory věku doopravdy až do posledka jezdíval na veslici do Smíšeného zboží ve Viku, a i když mu nohy už nesloužily, vždycky sešel k moři a pak dovesloval ke krámku, na takového vetchého staříka to rozhodně nebylo špatné, kde-pak, říká Åsleik

To tedy, řeknu

Měli tuhý kořínek, staroušci, řekne Åsleik

Samozřejmě to pro něj byla dřina, pořádná dřina, ale kdo jiný by jim asi tak vozil jídlo? a jak?

Holt to musel obstarávat sám, řekne ještě Åsleik
a pak zavládne ticho a rozhostí se klid

Jo, jo, tohle si pamatuju, řekne Åsleik po chvíli

A tenkrát v těchhle končinách nejezdila žádná auta, abys věděl, byla sice tu jakás takás cesta, ale jen po vsi, mezi usedlostmi, do vsi a ze vsi žádná cesta nevedla, kdepak, říká

a dál říká, že silnici jim postavili, až když byl dávno dospělý, ano, dobře si to pamatuje, a staří lidé, zvlášť ti pobožní, soudili, že by vůbec nevadilo, kdyby ji nepostavili, vždyť do vesnic přiveďte akorát hřích a nepravosti, když si sem teď autem může přijet kdekdo, mínili někteří z nich, takže by bylo lepší, kdyby silnici nepostavili vůbec, jenže už byla hotová, a tím pádem se i Dylgja propojila se světem, a tím pádem do ní přišli lidé jako já, tohle s sebou silnice přinesla, možná měli tedy pobožní staříci přece jen v něčem pravdu? v tom, že když do vsi povede silnice, pak se sem zatoulají všemožní lidé, a kdo ví, jestli se někdo z nich taky nebude chtít ve vsi usadit? říká Åsleik a já si v duchu říkám, že se už nikdy, nikdy nezmění, vždycky spustí o voze a pak zase o koze a pak jen bez ustání mele dál a dál, nejspíš kvůli tomu, že je většinou sám a nemá si s kým popovídat, takže někdy dokáže mlít nepřetržitě, bez ustání, o voze i o koze, na přeskáčku o minulosti, budoucnosti a současnosti, a všechno dohromady už jsem slyšel, dokonce mnohokrát, uvažuju

Tobě paměť moc neslouží, vid', řekne Åsleik

Mně že paměť moc neslouží? řeknu

a nechápu, proč se s tím tak zčistajasna vytasil, jako by si zrovna moje paměť zaslouhovala, aby se o ní začalo mluvit, právě

ted', jen tak zničehonic se Åsleik pustí do úvah o tom, že mi neslouží paměť, vážně nechápu, jak s ním dokážu vydržet, rok za rokem, a proč dál bydlím na tomhle Bohem opuštěném místě, na místě, na které Bůh zapomněl a kde skoro nikdo jiný z vlastní vůle bydlet nechce? uvažuju a Åsleik říká, že mimochodem, možná mi tenhle dům přece jen nepatří, jestlipak si vzpomínám, co jsem jednou řekl? ano, tenkrát, jak jsem prohlásil, že jestli Åsleik dokáže pohnout s tou lodí, dostane můj dům?

Ale to se jenom tak říká, řeknu

To se jenom tak říká? řekne Åsleik

Dokázal jsem pohnout s tou lodí, nebo nedokázal? řekne

S mojí pomocí jsi to dokázal, řeknu

S tvou pomocí!

Ano, s mojí pomocí!

Pohnul jsem s ní sám

Kdepak, stála úplně bez hnutí, dokud jsem nezabral taky

Tak takhle se chceš vylhat z toho, cos slíbil

Z ničeho se vylhat nechci, protože nelžu, říkám jen pravdu
a nic než pravdu

Prý nic než pravdu, řekne Åsleik

Dokonce nic než pravdu

To, co tu říkám, je pravda, řeknu

a rázem se rozhostí ticho, oba mlčíme a nějakou dobu tam
jen postáváme beze slov

Dneska bylo moře hezky klidné, řekne po chvíli Åsleik

Ano, řeknu

Až do pozdního dopoledne mělo hladinu jako zrcadlo, ale
pak, později odpoledne, se trochu zvedl vítr, jako vždycky, řekne

A co jiného taky čekat, vždyť už se podzim chýlí ke konci, ba dokonce už je tu advent a člověk by měl čekat spíš bouřku než hladinu jak zrcadlo, řekne ještě Åsleik

a dál říká, že to nepotrvá dlouho, že než se nadějeme, přiče-
ne se první zimní bouře, je zvláštní, že na sebe nechává čekat,
říká a oba dál jen mlčky stojíme

A v Bjørgvinu je všechno při starém? řekne pak

Ano, řeknu

a zase se rozhostí ticho

Člověku tu a tam výlet do města přijde vhod, řeknu ještě

Jo, to asi jo, řekne Åsleik

a mě napadne, že se ho zeptám, kdy byl v Bjørgvinu naposle-
dy, jenže už jsem se ho na to ptal několikrát a pokaždé jsem ho
avedl do rozpaků, ošíval se a zlehka potřásl hlavou, protože po
pravdě v Bjørgvinu mockrát nebyl, i když přece jen párkrát ano,
ale to už je dávno, tím to skončilo, tak na to nebudu zavádět řeč,
teď ne, nehodí se to, říkám si a zase jen mlčky postáváme

Jsem rád, že můžu rybařit, dny mi tak líp ubíhají, řekne po
chvilí Åsleik

To já, ano, já si zas krátím čas po svém, řeknu

Jo, ty a to tvoje malování, řekne Åsleik

Jo jo, řeknu

Maluješ od rána do večera, vid', řekne

a já si pomyslím, že všechno, co Åsleik říká, už řekl tolikrát,
opakuje své věty zas a znovu, pokaždé se k nim vrací, ale sám
jsem určitě také říkal totéž zas a znovu, tolikrát jsem se ho ptal,
jestli dneska něco chytil, a on mi tolikrát odpověděl, že neulovil
ani šupinu, nebo že jen taktak dokázal sít do Kutru vytáhnout,
nebo že se v ní mrskalo něco málo, cosi v tom smyslu, a kdykoli

mu náhodou ukáží obraz, který jsem právě namaloval, pak také něco řekne nebo neřekne nic, ale to, co řekne, pakliže něco vůbec, kupodivu vždycky zní moudře, Åsleik vždycky vidí něco, co jsem sám do té chvíle neviděl, a to naše přihlouplé hašteření, abychom se měli o čem bavit, tak se o všem hašteříme, o těch sebe-menších prkotinách, uvažuji a slyším, jak se mě Åsleik zase ptá, tak jako bezpočtukrát předtím, proč maluju, copak mě nikdy neomrzí malovat tyhle ty obrazy? vždyť se štětcem oháním skoro celý život, pořád mě to ještě neomrzelo? ne, vážně se ve mně nevyzná, ano, nejde mu to do hlavy, sám nikdy nedokázal nakreslit ani ten nejprostší obrázek, nikdy se neodvážil pustit se štětcem do ničeho jiného než do natírání, natírat dům a lakovat lodě, ano, to by mu šlo, to si vzít nenechá, ale natírání domů a lakování lodí nejspíš neplatí, co? říká Åsleik a já říkám jako vždycky, že nevím, proč maluju tyhle ty obrazy, i když vlastně ano, abych se uživil, říkám, a jakmile Åsleik řekne, že mám štětec v ruce celý život, poznám, že chce, abych vylíčil, jak mi ve škole nešly počty, a proto jsem si, místo abych počítal, do početnice kreslil, nakreslil jsem našeho Kantora a kluka, který seděl vedle mě, nakreslil jsem popořadě všechny, co se mnou chodili do třídy, a proč vlastně? protože mi to šlo! nic složitějšího v tom není! kreslil jsem, protože mi čísla nic neříkala, zatímco kreslení mi šlo, ale ano, uměl jsem sčítat a uměl jsem odčítat, to jsem si ještě dokázal vpravit do hlavy, pokud ovšem dotyčná čísla nebyla moc vysoká a podivná, ale všechno, co souviselo s násobením a dělením a procenty a tak, tomu jsem zkrátka nerozuměl, jistě, chápal jsem rozdíl mezi vysokými a nízkými čísly, chápal jsem sčítání a odčítání a s tím jsem si v životě vystačil, ano, víc třeba nebylo, ale jinak, jinak jsem nechápal nic, nic!

nedokázal jsem si to vpravit do hlavy, chudák Kantor, tolik se snažil, byl ztělesněná trpělivost, skutečně, zas a znovu se mi pokoušel vysvětlit, co je násobení, a tvrdil, že i když to nechápu, stejně se to budu muset naučit, všichni se musejí naučit násobit, říkal, pokud si má člověk v životě vědět rady, musí to umět, a pak řekl, když vezmeš dvojku a vynásobíš ji dvěma, tak dostaneš čtyři, dva plus dva jsou čtyři, řekl a já na to, že to chápu, načež on řekl, že dva plus dva jsou čtyři a dva krát dva jsou čtyři, řekl, ale když vezmeš sedmičku a vynásobíš ji sedmi, tak dostaneš kolik? zeptal se Kantor a poradil mi, abych na to přišel tak, že sečtu sedm a sedm jedenkrát a pak ještě jedenkrát, až je sečtu dohromady sedmkrát, což jsem udělal a vyšlo mi to pokaždé špatně, vždycky špatně, ale kolik to mělo být, kolik je sedm krát sedm, to se měl člověk naučit nazpaměť a to jsem nedokázal, dokonce jsem si násobilku sedmi ani nedokázal představit před očima jako obraz, což mi jinak jde dobře, i to se mi jevilo nemožné, a tak násobilku sedmi neumím dodnes, ani jsem nepochopil, proč mi výsledek pokaždé nevychází, jako by se mi to číslo přinejmenším jednou posunulo a vyšlo moc vysoké nebo moc nízké, zkrátka a dobře mi počty nešly, a proto jsem si kreslil, poněvadž to jsem uměl, ano, nakreslil jsem kohokoli, buď jen tvář, nebo raději někoho v pohybu, tak či onak, protože ze všeho nejraději jsem kreslil pohyb, něco nebo někoho v pohybu, nebo jakési linie, je to těžké pochopit a sám to také nechápu, nechápu, proč se mi to líbilo, a nechápu, proč a jak se mi to dařilo, ale nad tím už jsem si nalámal hlavu dost a stejně to nevymyslím, uvažuji, vím však, že Åsleik chce, abych mu to vylíčil ještě jednou, má moc rád, když mu to líčím, když mu vyprávím, jak se mi nedařilo počítat, zato se mi dařilo kreslit, nikdo ve třídě neuměl

kreslit tak jako já, vůbec nikdo, jenže cítím, že nemám chuť mu to líčit znovu, teď ne, a vlastně si myslím, že se mu to ani nechce znovu poslouchat, teď ne, jen by rád, abychom o něčem mluvili, o čemkoli, a už dlouho nemáme, co nového bychom si řekli, protože se známe takovou dobu a mluvíme spolu často, a tak jen řeknu, že nevím, proč maluju, a že nevím, proč se tomu věnuju už od dětství, a v duchu si říkám, že někdy později mu ještě jednou vylíčím, jak jsem kreslil do početnice, místo abych počítal, ovšem teď ne, a Åsleik pak řekne, že jemu ve škole nešlo nic, ani počítat, ani číst, ani psát, a už vůbec ne kreslit, ale ve skutečnosti, řekne Åsleik, to nebylo tím, že by nebyl šikovný, že by na to všechno nestačil, ale že se hrozně bál učitele, a protože se ho tak hrozně bál, nic se mu nedařilo, jakmile ho uviděl, jako by zkameněl a v hlavě se mu nevylíhla jediná myšlenka, a jak byl zkamenělý, nic se mu nedařilo, takhle to řekne tak jako vždycky, uvažuju a pak řeknu, že maluju patrně ze stejného důvodu, z jakého on rybaří

Abys zabil čas, řekne Åsleik

Ano, a abych si něco vydělal, řeknu

Ano, to taky, řekne

a zase se rozhostí dlouhé ticho

V leccčem jde o totéž, řekne Åsleik po chvíli

Ano, řeknu

a zeptám se ho, jestli na chvíli nepůjde dál, a Åsleik říká ano, asi ano, proč ne? a tak otevřu kufr auta a Åsleik říká jako vždy, že mám praktické, prostorné auto, i když je velmi malé, je v něm mnohem víc místa, než se zdá na první pohled, říká Åsleik, načež mu podám roli plátna a on ji vezme pod paži a vydá se ke dveřím, otevře, protože já nikdy nezamykám, nikdy,

v Dylgje domovní dveře nezamyká nikdo, tak to bylo a bude, a pak ze zahrádky na střeše auta sundám pořádný svazek borových lišt dlouhých dva tři metry, ze kterých vyrábím blindrámy, a odnáším je do domu, Åsleik mezitím rozsvítil v chodbě a roli plátna postavil do kouta u dveří do Parádního pokoje a tak lišty postavím k plátnu, později si obojí odnesu do podkroví, protože v jedné podkrovní místnosti mám sklad všech malířských potřeb, a pak přejdu do obýváku a rozsvítím a uvítá mě chlad

Tady je ale zima, řeknu

a Åsleik také vejde do obýváku

To jo, řekne

Mám zatopit v kamnech? řekne ještě

a tak říkám, že to by bylo fajn a že zatím vynosím všechné nákup, a vidím, jak Åsleik zamířil ke kamnům, přidřepl si a s hrdostí hoblin se ke mně obrací a říká, jestlipak vím, odkud ty hobliny mám? a já říkám, že ano, že to přece dobře vím a že mu za ty hobliny i za všechno dřevo, které mi opatřil, mockrát děkuju, říkám a vidím, jak ty hobliny a třísky vkládá do kamen, ano, všechny hobliny, třísky a dřevo na otop jsem dostal od něj, protože Åsleik má práci se dřevem rád, rád dřevaří, jak tomu říká, a já mu za dřevo platím, i když vždycky říká, že za něj nic nechce, jenže ty peníze, které mu dávám, potřebuje, a přesto mu je pokaždé musím podstrčit jakoby vskrytu, sám si totiž s penězi jak se říká vystačím, kupodivu se najde hromada lidí, kteří si chtějí moje obrazy koupit, ano, sice to sám moc nechápu, ale je to tak, už od dětství si vydělávám malováním obrazů, nejprve jsem maloval sousedovic domy v osadě, kde jsem vyrůstal, v Barmenu, byl na nich vždycky krásný jarní den, rozkvetlé ovocné stromy a slunce

zalévající světlem domy a zahrady a modře zářící fjord, ve skutečnosti jsem maloval světlo, ne domy, ty byly většinou krásné samy o sobě, ne že ne, jenže malovat je byla v podstatě nuda, tudíž jsem se snažil namalovat světlo, ale v ostré záři slunce je světlo nejlíp vidět tam, kam dopadají stíny, ano, čím temnější, tím víc světla, ze všeho nejraději bych byl maloval v podzimním světle, jenže lidé vřdycky chtěli vidět na obraze svůj dům v záři slunce a já chtěl své obrazy prodávat, samozřejmě, vždyť kvůli tomu jsem je maloval, a proto jsem je musel malovat tak, jak chtěli oni, ovšem to, co jsem ve skutečnosti maloval, neviděli, neviděl to nikdo, jen já a možná hrstka dalších, protože já maloval stíny, tmu v tom všem světle, opravdové světlo, neviditelné světlo, ale viděl ho někdo? všimli si ho? ne, asi ne, nebo snad někteří? ano, to vím, určitě se našli tací, kteří ho viděli, například Åsleik, protože obrazům on rozumí, to musím uznat, každopádně jsem maloval různá stavení a domovy a lidé ty obrazy kupovali, a díky tomu jsem si pořizoval plátno a tuby s olejovými barvami, protože jsem odjakživa měl v oblibě olej na plátně, právě tuhle techniku, olej na plátně, odjakživa, od prvního okamžiku, kdy jsem spatřil obraz namalovaný olejem na plátně, jsem to tak cítil a první olejomalbu jsem uviděl u nás ve škole, kde nakřivo visela v jedné třídě, měla představovat Ježíše kráčejícího po vodě a popravdě řečeno to byla spíš mazanice, ale barvy, jednotlivé barvy samy o sobě, a způsob, jakým byly na některých místech nanesené, jak na plátně ulpěly, jak na něm držely a splývaly s ním, tvořily s ním jednotu a zároveň se z něj vydělovaly, to bylo k nevíře a já se na ten obraz nedokázal vynadívat, ne na samotný výjev, ten byl ztvárněný vcelku mizerně, nýbrž na olejomalbu na plátně, a ta, tedy olej na plátně, ve mně utkvěla

od prvního okamžiku až do dneška, ano, zkrátka a dobře se z toho pro mě stal v životě opěrný bod, ano, tak jako olej ulpíval na plátně, jsem já ulpěl na oleji ulpívajícím na plátně, nevím proč, ale u něčeho, na něčem, jsem asi ulpět musel? a Kantor si povšiml, že obraz vytrvale pozoruju, a pak řekl rodičům, že mám nadání na kreslení a patrně i na malování, kdybych jen dostal šanci to zkusit, a i když se mi nedaří počítání, určitě se mi bude dařit malování, ano, tak to bylo, pročez mi rodiče sehnali jakousi truhlíčku s tubami, štětci a paletou a nástroj na míchání a seškrabávání barev pro případ, že by se něco nepovedlo, malířský nůž se mu říká, ano, i ten byl součástí výbavy, a já jsem nevycházel z údivu a hned jsem věděl, co namaluju, protože v obývacím pokoji nám visel obraz, který Otec nebo Matka dostali darem, myslím, že ho dostal Otec ke čtyřicátinám, jmenoval se Svatebčané v Hardangeru, byla to ovšem takzvaná reprodukce, to slovo se mi líbilo, ale už méně se mi líbil fakt, že postrádala oleje i plátno, byla zcela plochá, žádné olejové barvy nanesené na plátně, nicméně tedy tenhle obraz, pouze a jedině tenhle obraz jsem se rozhodl zkopírovat, a to co nejpřesněji, ano, řekl jsem rodičům, že tenhle obraz chci namalovat jako první, a matka i otec odpověděli, že to nejspíš nedokážu, a řekl jsem to také Kantorovi a i ten si byl jistý, že mi to nepůjde, jenže já jsem si předsevzal, že to udělám, nedotknu se štětce, dokud si neseženu plátno na rámu téže velikosti, jakou mají Svatebčané v Hardangeru, a tak mi otec koupil plátno na rámu přesně té velikosti, ano, i to jsem dostal, vzpomínám si, že to byl vánoční dárek, a myslím, že mi bylo nějakých dvanáct let, něco takového, a pak ten obraz sejmul a já jsem Svatebčany v Hardangeru i to nedotčené bílé plátno položil na podlahu v podkroví a začal jsem malovat, pomalu,

pomaloučku, protože jsem musel trefit naprosto správnou barvu, a navíc na naprosto správném místě, maloval jsem pomalu, takřka bod za bodem, body měly zároveň představovat tahy, šlo mi to pomalu, dny ubíhaly, pracoval jsem v podkroví na obrazu po celé období mezi svátky a rodiče čím dál víc nevycházeli z údivu, div divoucí, obraz, který mi rostl pod rukama, se podobal, do posledního puntíku! se podobal předloze, byl dokonce pěknější než předloha! to tedy museli říct, nikdy by tomu prý nevěřili, nemělo to obdoby, bylo to k nevíře, a Otec se neudržel a vylíčil to Kantorovi, který se pak přišel na obraz podívat a zeptal se, jestli by si ho ode mě mohl koupit, a Otec se zdráhal, nemohl by si Kantor raději koupit jiný obraz, který jsem namaloval, to spíš, mínil Otec, o ten ale Kantor nestál a já prohlásil, že potřebuju peníze jak na další tuby s barvami, tak na plátno, proto jsem byl ochotný ten obraz prodat, a jelikož jsem ho namaloval sám, musel Otec souhlasit a Kantor si ode mě obraz koupil a slušně mi zaplatil, dosud ho vidím před sebou, jak jednu neděli zkraje roku schází po cestě od našeho domu s mým obrazem v podpaží, stál jsem tam s bankovkou v ruce a už si nepamatuju, kolik jsem dostal, ale pamatuju si, že o pár dní později jsem v Barmenu nastoupil do autobusu jedoucího do Strandy, protože tam se nacházely obchody, spousta obchodů, a v Malířských potřebách ve Strandě prodávali jak nátěrové barvy na domy, tak barvy pro výtvarníky a já tam zašel a koupil si tuby s olejovými barvami a roli plátna a dřevo na blindrámy a od té doby se věnuju olejomalbě, ano, nikdy jsem se neživil ničím jiným než olejomalbou, nikdy jsem si ničím jiným nevydělával, od samého dětství, vždyť už jako kluk jsem za své malby dostával zapláceno, a tohle vyprávění má Åsleik ze všeho nejraději,

o tom, jak jsem na obrazech zvětčoval domy sousedních usedlostí a prodával je sousedům a za vydělané peníze si kupoval další tuby olejových barev a další plátno, jenže o tom se mi teď mluvit nechce

Však ses tím svým malováním slušně živil po celá léta, vid', řekne Åsleik

To ano, řeknu

I když jak se to vezme, řeknu ještě

Každopádně jsi byl soběstačný, řekne Åsleik

Ano, to jsem byl, řeknu

Ano, vždycky jsi byl soběstačný, řekne Åsleik

a mně se nechce zase zavádět řeč na to, jak jsem v dětství maloval obrazy, které jsem prodával, protože ve skutečnosti šlo o mizerné malby, lživě krásné a tak ošklivé, jak jen obrazy můžou být, jen stíny měly provedené dobře, a ze všech nejošklivější byla kopie Svatebčanů v Hardangeru, a proto se mi o tom nechce mluvit, teď ne, však to počká, někdy v budoucnu to zase Åsleikovi převyprávím, říkám si a také si říkám, že se za obrazy namalované v dětských letech dost stydím, a proč vlastně? inu zkrátka proto, že jsem s něčím nakládal nepatřičně, něco jsem ničil, ty obrazy prozářené sluncem, které jsem maloval, představovaly čistou lež, s výjimkou stínů, tmy, světla, sice jsem se možná něčemu blížil, jenže právě to jsem se ze všech sil snažil v obraze skrýt, protože to, díky čemu by obraz mohl být dobrý, považoval jeho budoucí majitel zpravidla za nedostatek, jako by v něm bylo cosi přízračného, a tak jsem to přemaloval, to nejlepších, co jsem v těch obrazech dokázal, jsem přemaloval a to pomyšlení mi nedělá dobře, nicméně obrazy se dál a dál podobaly svým vzorům a ovocné stromy kvetly a slunce svítilo na výstavné bílé domy

a fjord byl jako šmolka a jediné, co jsem potřeboval k tomu, abych takový obraz namaloval, byla fotografie domu nebo usedlosti, prostě toho, co si sousedé na obraze přáli, a dál jsem potřeboval vědět, jak asi velký má obraz být, a jakmile jsem to zjistil, pustil jsem se do práce, a jemináčku, jak se výsledné dílo podobalo skutečnosti, a jemináčku, jak já jsem se za ty obrazy tenkrát styděl, jenže to nebylo nic, za co bych se měl stydět, spíš jsem měl cítit hrdost, protože na malého kluka to vůbec nebylo špatné, umět takhle malovat, taková podoba! říkali lidé a platili mi a já maloval a je to pravda, na malého kluka to vůbec nebylo špatné, takové obrazy, a přesto se za ně tolik stydím, jako bych tím, že jsem je namaloval, něco zneuctil, ba znesvětil, a kéž by všechny ty malby sešly ze světa! kéž by zmizely na věky věků! kdybych je tak všechny do jednoho mohl spálit, udělal bych to, ano, to jsem si myslel už dlouho předtím, než jsem začal chodit na Gymnázium, a takové obrazy jsem maloval s velkou nechutí, naštěstí jsem je nesignoval, jen tu a tam mě někdo požádal, abych to udělal, a to jsem pak napsal své křestní jméno do pravého rohu dolů, ovšem jen křestní, nic víc, ať si byli kupci sebevíc nespokojení, že jsem tam napsal jen to, muselo to stačit, ovšem někteří na zadní stranu dopsali, že jsem ten obraz vytvořil toho a toho roku, a ty ošklivé portréty rodičů, které jsem namaloval! kéž by zmizely z tohoto světa! čirá lež, ať si to byla taková podoba a taková krása, ve skutečnosti šlo o zneuctění, ano, o nefalšované znesvěcení umění, má-li se to říct popravdě, a právě v tomhle, právě v tomhle líčení si Åsleik velice libuje a za žádnou cenu nepochopí, proč jsem se za ty obrazy tolik styděl, některé z nich totiž viděl, protože měl v Barmenu příbuzné, pocházela odtud jeho matka a sám tam párkrát zavítal, a moje obrazy,

které tam viděl, jsou podle něj nejpěknější ze všech, které jsem kdy namaloval, to si opravdu myslí, nic z toho, co jsem namaloval později, se nemůže rovnat tomu, co jsem vytvořil tenkrát, řekl, zatímco já jsem si pomyslel, že tomu, jak má vypadat dobrý obraz, rozumí jako koza petrželi, a s takovým člověkem se stýkám, s takovým troubou, zkrátka a dobře s takovým budižkničemu se pravidelně vídám, uvažuji a vidím, že Åsleik už pěkně roztopil kamna a přikládá další březové polínko, a tak zajdu do auta a vytáhnu dvě nákupní tašky, vrátím se do chodby a otevřu dveře do kuchyně, rozsvítím a tašky odložím na jídelní stůl, pak zamířím do obývacího a vidím Åsleika před otevřenými dvířky kamen, říká, že už to pěkně hoří, a že mi tedy může pomoci vynosit z auta zbytek nákupu, pak dvířka zavře a společně jdeme ven a tam mu podám další dvě tašky, Åsleik je vezme a já řeknu, že je může postavit na stůl v kuchyni, načež vytáhnu poslední dvě, postavím je na zem a spustím zadní dveře auta a ty se zaklapnou, vidím Åsleika, jak kráčí ke dveřím mého domu, a říkám, že je fajn, že bydlíme v místě, kde ani nemusíme zamykat

Vid', řekne Åsleik

Že bychom tady v Dylgje zamykali, nás nikdy ani nenapadlo, řekne

Nikdy, řekne

a to slovo zdůrazní, jako by řekl něco významného, což je vlastně pravda, protože dnes je míst, kde lidé nezamykají, jako šafránu

Je fajn, že se tady v Dylgje můžeme spolehnout jeden na druhého, řeknu

Všichni v Dylgje se můžou spolehnout na všechny, to ano, řekne Åsleik

a teď ho vidím zezadu, jak stojí ve dveřích se dvěma taškami, a říkám si, že právě tehle okamžik, právě tehle záblesk okamžiku nikdy nezapomenu, ano, je to opravdu záblesk, protože září světlem, světlo se noří do Åsleika nebo z něj vychází, když ho vidím ve dveřích zády ke mně, vidím shrbená ramena, skoro holou hlavu, lemovanou v týle věnečkem šedivých vlasů, a pak si představím jeho dlouhý šedivý vous, myslím, že od té doby, co si ho nechal narůst, ho nejspíš ani jednou nepřistříhl, uvažuji a vidím dvě igelitové tašky, každá ho tíží v jedné ruce a stahují mu ramena dolů, Åsleik stojí ve dveřích jako zarámovaný, a ačkoli panuje tma a venku se nesvítí a na Åsleika dopadá jen proužek světla z chodby, vidím ho jako nějaké stvoření, jako stvoření s vlastním světlem ho vidím, a to světlo je patrně jeho anděl strážný, uvažuji, ale kdybych byl tak pošetilý a něco takového bych mu řekl, rádně by se zachechtal a řekl by, že jsem jako ti staří šumaři, ti taky uviděli vodníka a naučili se od něj hrát na housle, jsem jako oni, jenom po křesťansku, něco takového by řekl, a tak to je pokaždé, často mi utkvějí takové záblesky a později je nedokážu ani za nic z hlavy vyhnat, utkvějí tam jako obrazy a usadí se a já se jich nedokážu zbavit, proto je musím namalovat, ano, tak to je, tak to mám, uvažuji, ale světlo v záblesku také patří k Åsleikovi jako člověku, uvažuji, proč ale nejde dál? proč dál stojí ve dveřích? nebo že by se prostě kolem mě zastavil čas?

Pokračuj do kuchyně, řeknu

Ano, řekne Åsleik

Nechápu, proč se zastavuješ ve dveřích, řeknu ještě

Ale já jsem se nezastavil, řekne Åsleik

Dobře, dobře, tak běž dál, řeknu

Dobře, dobře, vždyť já jdu, řekne Åsleik

a jde dál a já zvednu obě tašky a jdu také dál a vidím, jak Åsleik vchází otevřenými dveřmi do kuchyně, jdu za ním a on odloží tašky na stůl a já je tam odložím také

Nakoupils toho hromadu, řekne Åsleik

Šest tašek, řekne

Ano, sešlo se toho hodně, člověk toho vždycky nakoupí víc, než má v úmyslu, řeknu

a odejdu do chodby, zavřu domovní dveře a vrátím se do kuchyně a zavřu za sebou

Ale copak toho potřebuješ tolik, když žiješ sám? řekne Åsleik

Kdepak, řeknu

Koupil jsi toho spoustu, řekne Åsleik

I něco k pití? řekne ještě

a lišácky na mě zamrká

Kdepak, řeknu

a věděl jsem, že to řekne, jako by mi chtěl pokaždé připomenout, že už nepiju, že jsem s pitím skoncoval, už před mnoha lety, že jsem, ne, na to nechci myslet

Ani pivo, ani kořalku, řekne

Blíží se Vánoce, a tak by člověk podle starého zvyku měl doma mít pivo a kořalku, řekne ještě

Ale tys nic z toho nekoupil?

Ne, to nepřipadá v úvahu, řeknu

Ani o Vánocích? řekne

Ne

Nemáš Vánoce rád?

Nemám, nebo jak bych to řekl

Býváš o Vánocích nerad sám? zeptá se

Ano, nejspíš bývám nerad sám

To chápu, řekne Åsleik

a dál stojíme v kuchyni bez jediného slova

A ty pojedeš letos o Vánocích jako obvykle za sestrou do
Instefjordu, řeknu pak

Ano, řekne Åsleik

a dál říká, tak jako obvykle, tak jako už řadu let, že poté, co
Sestra, jmenuje se Guro, ale on o ní mluví jako o Sestře, osamě-
la, že poté, co její muž vzal roha a už se nevrátil, hajzl jeden, ho
Sestra každý rok zve, aby přijel na Vánoce k ní, ba dokonce pří-
mo žadoní, aby Åsleik přijel, a on nic nenamítá, nemá nic proti
tomu, aby u Sestry strávil Vánoce, protože ho štědře hostí těmi
nejlepšími jehněčými žebírky na světě, a jak se jí daří vyčarovat
zrovna tuhle chuť, tu naprosto nezaměnitelnou chuť, kterou její
jehněčí mívá, to on tedy neví a Sestra mu to odmítá prozradit,
a Åsleik říká, že má ale určité podezření, Sestra mu totiž nechce
prozradit, jak tu chuť umí vykouzlit, jenom z legrace nebo mož-
ná hlavně kvůli tomu, aby ho pozlobila, jistě to nějak souvisí
s uzením masa, i když nijak nezáleží na tom, že má Sestra udír-
nu ve sklepě, na rozdíl od samostatné udírny, jakou má on, tudíž
chuť musí souviset s tím, co Sestra při uzení používá, k takové-
mu závěru došel, říká Åsleik

Ale maso dostává od tebe, ne? řeknu

Ano, řekne Åsleik

Sám porážím, stahuju a porcuju, vždyť to přece dobře víš

No jo, řekne ještě

Rok co rok ode mě dostává jehně, řekne

a pak říká, že každý podzim naloží čerstvě poražené a naporco-
vané jehně do Kutru a plaví se Sygneským fjordem do vnitrozemí,

do Øygny u Instefjordu, kde Sestra žije, já jsem její dům určitě viděl mockrát, protože kolem něj jezdívám cestou do Bjørgvinu a zpátky, říká Åsleik, šedivý domek, kterému by prospěl nový nátěr, barva už dost oprýskala, a říká, že i když si solí a udí maso sám, podle starého receptu, jak starého, to nikdo neví a pro mě to není novinka, protože ho od něj dostávám každičký rok, a sám Åsleik je toho názoru, že umí připravit dobrá uzená jehněčí žebírka a sušené maso, přesněji řečeno sušenou skopovou kýtu, přesto si chce Sestra pokaždé maso nasolit a vyudit sama, klidně by to udělal za ni, jenže ona se o to chce postarat sama z dobrého důvodu, protože ať se to Åsleikovi líbí, nebo ne, Sestra umí vykouzlit zcela osobitou a vynikající chuť, její jehněčí žebírka chutnají líp než ta jeho, ať se mu to líbí, nebo ne, Sestřina uzená žebírka chutnají líp, není snadné se s tím smířit, přiznat si to, ale tak to zkrátka a dobře je, a pravda je pravda, říká Åsleik, ano, Sestřina jehněčí žebírka chutnají naprosto skvostně, jejich chuť je nenapodobitelná a každopádně od té doby, co si muž, s nímž žila, ten, co mu říkali Muzikant, šel po svých, plaví se Åsleik každé Vánoce na Kutru Sygneským fjordem do vnitrozemí za Sestrou, protože Sygneský fjord nikdy nezamrzá, proudy jsou tu příliš silné, a zatímco Sestra bydlí hluboko ve fjordu, před Instefjordem, v Øygně, kde je zátoka, Åsleik žije u ústí, kde se fjord rozlévá do Sygneského moře a dál do oceánu, ano, ne nadarmo se ta část fjordu o kousek dál, než bydlí Sestra, jmenuje Instefjord, tedy Vnitřní fjord, ano, to já přece dobře vím, samozřejmě, vždyť neříká žádné nesmysly, dodává Åsleik, a tedy každické Vánoce přímo na Štědrý den se vydává na Kutru za Sestrou, plavba zabere několik hodin, ba skoro celý den, a zatím vždycky panovalo dobré nebo alespoň snesitelné počasí, i když v tomhle období

může být pěkně nevlídno, moře vzedmuté tak, že by na ně vyrazil jen hlupák, jen ten, kdo nemá s mořem zkušenosti, nějaký zelenáč, on ale žádný zelenáč není, kdepak, dobře ví, kdy se má držet na souši a kdy vyrazit, jenže, a to se nedá popřít, počasí se mění zčistajasna a tyhle změny se podle jeho dlouholetých zkušeností prakticky nedají předvídat, takže člověk nikdy nemůže mít jistotu, ale jakmile se zvedne vítr, je radno co nejrychleji přistát, a když je člověk daleko na moři, pěkně se přitom zapotí, ovšem až doteď se Åsleik vždycky dostal bezpečně do přístavu a to není jen tak, leckterý rybář už se nikdy na pevninu nevrátil, na dně Sygneského moře leží pěkných pár vraků a v Sygneském fjordu jakbysmet, na to ať vezmu jed, leckterý námořník v něm našel svůj hrob, jo, fjord a oceán jsou nejspíš největší hřbitov v těchhle končinách, to je jisté, dneska, kdy má člověk v lodi motor, je to něco jiného, ale dřív, když se veslovalo nebo plachtilo, tenkrát to bývalo jiné kafe, dneska jde jen o to, aby motor nevy-sadil, a to se nestane, dokud člověk dbá na to, aby tu a tam, nej-líp jednou ročně, vyměnil filtr, sám má na lodi vždycky filtr na-víc pro případ, že by motor přestal pracovat, ba popravdě s sebou vozí hned dva, kdyby se na jednom našla nějaká závada nebo kdyby ho při výměně poškodil, jeden nikdy neví, co se může stát, a hnedle se něco zvrtně, no jistě, protože když je moře vzedmuté, ba dokonce rozbouřené, filtr se skoro vždycky ucpe a pak není snadné skrčený vkleče starý filtr uvolnit, kdepak, ačkoli má ty správné kleště a filtr vyměňoval mnohokrát, byť jen jednou na rozbouřeném moři, tenkrát přestal motor pracovat a foukal při-nejmenším prudký vítr, kdoví jestli ne vichřice, a ten nečas se přihnal zčistajasna, tak jak to bývá, a pak puť, motor se zastavil a Åsleik už ho nerozchodil, poznal, že filtr je ucpaný, proklel sám

sebe, že byl takový lajdák a nevyměnil ho dřív, kdyby tak věděl, kdy ho vyměnil naposledy, každopádně už to bylo moc dávno, a tak musel sejmut kryt motoru, zatímco Kutr se kymácel ze strany na stranu a poskakoval nahoru a dolů a přes borty se valilo moře, a, kdepak, dost už o tom, říká Åsleik a vrtí hlavou, ale dobře to dopadlo, jak je vidno z toho, že tu pořád dál mele pantem, říká, ale že to byla tvrdá lekce, nevzpomíná si, že by zažil něco horšího, naštěstí to dopadlo dobře, motor zase naskočil a jemu se podařilo Kutr z rozbouřených vln vyvést, to on umí, a dokud motor pracuje, vždycky se to nějak zvládne, skoro vždycky, říká Åsleik, ale jen skoro, a pak se na chvíli odmlčí, jo jo, řekne po chvíli, jedno je jisté, a totiž, že právě proto není dobré vyrazet na moře v nečas, za vichru, za bouře, kdepak, škoda mluvit, nakolik se tomu může vyhnout, tak se tomu vyhýbá, za špatného počasí samozřejmě nevyplová, takový pitomec vážně není, ale jak už tu padlo, jistý si člověk není nikdy, moře se mění rychle, je pěkně náladové, jeden si nemůže být nikdy jistý, na čem s ním je, kdepak, něco však vědět může, když panuje hezké počasí a obloha je jasná, dá se předpokládat, že se moře nijak zvlášť vzdouvat nebude, říká Åsleik a já říkám Red sky at morning Sailor's warning Red sky at night Sailor's delight a Åsleik na to, ať toho nechám, že si ze školy angličtinu moc nepamatuje, protože jeho učitel nejspíš sám anglicky neuměl, říká Åsleik, a jelikož je tak těžké předvídat, jak se bude moře chovat, není asi moc chytré, že každý rok vyráží na Kutru za Sestrou až na Štědrý den, že si na to zvykl, říká, samozřejmě by si měl vybrat nějaký pěkný den v adventu, kdy není pravděpodobné, že se přizene bouře, ano, někdy před Vánoci, kdy je Sygne-ské moře jakžtakž klidné a ani fjord se nevzdouvá, nebo se aspoň

nevzdouvá tolik a plavba je snesitelná, a když nic nenasvědčuje tomu, že se příženou hromy a blesky, měl by s Kutrem vyplout hned, i kdyby do Vánoc ještě scházelo několik dní, jenže on se u Sestry nechce příliš zdržet a hned po Štědrém večeru ho to zase táhne domů, už na Boží hod, ano, to se Åsleik vrací, a ku podivu na Boží hod je moře vždycky klidné, člověka to skoro svádí k pověřivosti, vždyť právě v těchto dnech, na Štědrý den a na Boží hod každický rok vládlo pěkné počasí, ale popravdě řečeno se Åsleik nejlíp cítí doma, ano, tam patří, tam se mu líbí, říká, ovšem na tyhle cesty za Sestrou do Øygny si už zvykl, a jestli má být upřímný, Vánoce nerad tráví o samotě, vrací se mu tolik vzpomínek na časy, kdy byl malý kluk, kdy ještě se Sestrou bydleli doma, a na rodiče, na Otce a Matku, kteří už dávno nežijí, ale oba to byli dobří lidé, Otec i Matka, na Otcově pohřbu farář prohlásil, že vedl dobrý život, a totéž prohlásil na Matčině pohřbu, že vedla dobrý život, jo, takhle to dopadá, když je Åsleik na Štědrý večer sám, myslí na Otcův a Matčin pohřeb a pak mu nechutná, ať jsou jehněčí žebírka seblahodnější, nechutnají mu, tudíž v tomhle se podobá Sestře, protože i ona nerada tráví Štědrý večer o samotě, ale v době, kdy žila s tam tím Muzikantem, nikdy mu neříkal jinak než Muzikant, neskýtaly společně prožité Vánoce Åsleikovi žádnou radost, prostě o to nestál, Sestra ho samozřejmě k sobě, tedy k nim, zvala i tenkrát a jednou se tam dokonce vydal, jenže moc radosti si neužil, no, jak se ten večer pokazil, to mi určitě nevyprávěl, ale samozřejmě to napraví, jednou mi to vylíčí, ale ať si počkám, vylíčí mi to jindy, ve skutečnosti není proč to tajit, kdepak, nicméně mu pomyslení na ten večer není milé, Muzikant totiž plival do sklenice, vážně, jo jo, takže dokud Sestra žila s tímhle Muzikantem, slavil

Åsleik Vánoce raději sám, až před několika lety se Muzikant sebral a šel si po svých, to si snad mohla najít někoho lepšího, ne? že ten Muzikant ale uměl pít, popravdě řečeno, jakmile se mu dostala lahev do ruky, hned ji vyzunkl, a že si Sestra nenašla lepšího chlapa, to Åsleik nikdy úplně nepochopil, vždyť přece nevypadala nejhůř, léta na ní nebyla moc znát, a co si vzpomíná, nosívala ty své plavé vlasy pořád stejně, polodlouhé plavé vlasy, ani jediný šedivý neměla, zatímco to málo, co zbylo na hlavě jemu, úplně zešedivělo, nemluvě o vousech, ty má dočista šedivé, takže v tomhle ohledu nevypadají jako sourozenci, a přitom mezi nimi není velký věkový rozdíl, on je tedy starší, ale dokud Sestra žila s tímhle Muzikantem, trávil Åsleik, s onou jedinou výjimkou, Štědrý večer sám poté, co rodiče zemřeli, a kdepak, na to je lepší nemyslet a nemluvit o tom, že se tady ale hloupě rozpovídal, mele a mele, říká Åsleik, tráví spoustu času sám, proto toho pokaždé, když se vidíme, tolik napovídá, říká, ale ať tak, či tak, letos bude každopádně zase slavit Vánoce se Sestrou, ano, jako obvykle, říká, Sestra se nastěhovala do domu v Øygně po strýci a jeho ženě, kteří neměli děti, a on zase jako prvorozený převzal hospodářství v Dylgje, říká Åsleik, a že ten dům získala lacino, ba skoro zadarmo, popravdě řečeno za pár šupů, ale ani on jí nemusel vyplatit žádnou přehnanou sumu, když převzal rodinné hospodářství, Sestra sama neměla peníze, aby ho vyplatila, jelikož si tou svou hardangerskou výšivkou moc nevydělá, vyšívá ubrus za ubrusem, velké i malé, běhoun za běhounem, krátké i dlouhé, a také zdobí křížkovým stehem náprsenky, které se nosí ke krojům, něco málo si tím vydělá, ale žádné závratné částky to nejsou, jen taktak jí to vystačí na živobytí, po škole pracovala několik let v jednom obchodu v Bjørgvinu,

jmenoval se Hardangerské ovoce či tak něco, jenže ten pak zkrachoval a Sestra se vrátila domů, a protože se v té době uvolnil dům v Øygně, nastěhovala se tam, ze všech sil se ho snažila udržovat, a když barva oprýskala, nechala ho natřít, ano, přinejmenším jednou, tenkrát ho natřel Muzikant, to se mu musí nechat, a než vzal roha, Sestra ho už nejspíš měla plné zuby a řekla mu, ať si táhne, jak Åsleikovi naznačila, a prý toho pak litovala, prohlásila, ať si táhne, a on se ve své pýše bez zaváhání sebral a odjel, ale dokud se Sestrou žil, o dům se staral a pár peněz tím svým hraním taky vydělal, pokud vůbec nějakou tu korunu donesl domů a všechny hned nepropil, a skoro pokaždé si dovezl několik lahví kořalky, vyprávěla Sestra, ale dům každopádně natřel, ano, jednou ho natřel, tuhle zásluhu je mu třeba přiznat, říká Åsleik, a ne že by Sestru navštěvoval často, ale od té doby, co je sama, za ní na Štědrý večer jezdí, rozhodně je lepší být u ní doma než být sám a Sestrina jehněčí žebírka jsou, jak už tu padlo, výjimečná lahůdka, říká Åsleik a pak se odmlčí, jako by se rozmyšlel, načež se podívá přímo na mě a zeptá se, jestli se k nim letos nepřidám, že bych pro jednu oslavil Vánoce s ním a se Sestrou, bylo by jim to oběma milé, protože jsou sami dva, ne že by se jinak neměli hezky, ale neškodilo by, kdyby jich u stolu sedělo víc, vždycky se vynoří tolik vzpomínek na Matku a na Otce a Sestra zase vzpomíná na svého muže Muzikanta, toho, co si šel po svých a prý se dal do kupy s nějakou ženskou z východního Norska, tak proč se nepřidáš? říká Åsleik, ale co pak má smysl se mě na to ptát, vždyť už mi to navrhoval tolikrát, že si to klidně může rovnou odpustit, říká, vždyť jsem s ním ani jednou jedinkrát nejel, říká, a on Sestře přece o každických Vánocích dává obraz, který jsem namaloval, nebo spíš obrázek,

vždycky jeden z těch menších, a každické Vánoce od té doby, co žije sama, prosí Sestra Åsleika, aby se mě zeptal, jestli nechci příští rok slavit svátky s nimi, inu, musí přiznat, že si lámal hlavu, proč na mě pořád naléhá, vždyť jsem pozvání nikdy nepřijal, a vysvětluje Sestrě, že se mě na to ptal mnohokrát, a přesto jsem nikdy pozvání nepřijal, říká Åsleik, a jo jo, říkal si, že má Sestra možná nějaké vedlejší úmysly, protože jsme přibližně stejně starí a oba žijeme sami a leckdo, ženské především, ale kdepak, v tomhle není mezi muži a ženami rozdíl, by raději žil s někým než sám, a poté, co si šel Muzikant po svých, zkrátka se sebral a už se nevrátil, hajzl jeden, ani se se Sestrou nerozloučil, a teď se prý, jak už bylo řečeno, usadil někde ve východním Norsku s nějakou ženskou, snad teď žije kdesi daleko ve východním Telemarku, ovšem na housle hrát tedy uměl, o tom žádná, a má-li říct Åsleik pravdu, tak si myslí, že právě proto o něj Sestra stála, protože hrál skutečně skvěle, byl to hotový virtuoz, kdepak, říká Åsleik

Ano, tos mi vykládal, řeknu

Copak jsem ti něco ještě nevykládal? řekne Åsleik

Na tom něco je, řeknu

a pak se rozhostí ticho a oba sklopíme oči

Takže se mnou nepojedeš ani letos? řekne Åsleik

Ne, raději zůstanu doma

Maluješ i o Vánocích?

Ano, řeknu

a zase se rozhostí ticho

I na Štědrý večer? řekne Åsleik

Ano, řeknu

Ale jehněčí žebírka si na Štědrý večer dáš? řekne Åsleik

a já řeknu, že ne, a trochu s odpovědí otálím a Åsleik říká, však ode mě dostáváš jehněčí žebírka a louhovanou tresku a dřevo a další věci, ba dokonce sušenou kýtu, výměnou za ten obraz, kterým podarovávám Sestru, takže Sestra má teď doma hoto-vou sbírku, skoro celá jedna stěna v obýváku je pokrytá obrazy, které jsi namaloval, a další tři obrazy visí nad pohovkou a ještě další v chodbě, prostě všude, takže je vlastně dobře, že od tebe vždycky dostávám menší obrazy, říká Åsleik, i když ty mi ty malé dáváš jen z čiré hamižnosti, říká Åsleik

Letos můžeš dostat jeden z těch velkých, řeknu

Tak to děkuju, řekne Åsleik

a dál říká, že si to trochu vyžehlím, až budu mít dojedenu tu sušenou skopovou kýtu, kterou mi dává, a udělám chlupaté knedlíky, uvařím je s tou okrájenou šunkovou kostí a pozvu ho na večeři, říká, jo, na tahle jídla se vždycky těší, to musí přiznat, a k tomu kousek vosské klobásy a opečenou slaninu, a mrkev a tuřín, jen při tom pomyšlení dostal hlad, říká Åsleik a já říkám, že na Vánoce jím jak jehněčí žebírka, tak louhovanou tresku, na Štědrý večer ovšem ne, to přece, Åsleiku, dobře víš, to jsem ti vykládal, říkám, a jistěže ho pozvu na chlupaté knedlíky, až bude na šunkové kosti zbývat masa tak akorát, aby bylo načase ji nasekat a uvařit, říkám a Åsleik říká, že to samo sebou ví, a kromě toho ke mně chodívá každický rok o adventu buď na jehněčí žebírka, nebo na louhovanou tresku, tyhle dva pokrmy si střídáme, takže letos budu asi vařit tresku, že jo? řekne Åsleik a já přikývnu, a i já chodívám každický rok o adventu k němu na tresku nebo na žebírka a letos bude Åsleik vařit jehněčí žebírka a prý ho hostím pokaždé prvotřídně, protože člověku chutná mnohem líp, když nejí sám, říká Åsleik, asi proto spolu o svátcích jíme

alespoň třikrát, dvakrát o adventu a pak na silvestra večeríme vždycky společně, ať už u něj doma, nebo u mě, jeden rok tam a druhý tady, a pokaždé máme jehněčí žebírka, říká Åsleik, ale aby bylo jasno, jehněčí i tresku obstarává on sám, říká, rybu ulovil, vykuchal, nasušil a naložil do louhu a jehničku vykrmil, porazil a stáhl a maso nasolil a vyudil, říká ještě a já říkám, že jsem nikdy neměl Vánoce rád, je to čas bolesti, nejhorší z celého roku, a Štědrý den je ten nejhorší den, říkám a odcházím do obývacího pokoje a já si pomyslím, že na Štědrý den se snažím jen o to, aby už den skončil, abych ho strávil malováním, což přesně dělám, na Štědrý večer nic nejím, postím se, jak se říká, a maluju, od časného rána po celou dobu, co jsem vzhůru, až do samého večera maluju, s výjimkou jedné hodiny uprostřed dne, kdy si zdřímnu, a naštěstí večer bývám ospalý, takže jdu do postele už kolem deváté, a ať je ta myšlenka sebepošetilejší, přičemž úplně pravdivá taky není, ale něco na ní přece jen bude, tak jediné, díky čemu se Vánoce dají přežít, s výjimkou mše svaté v kostele svatého Pavla v Bjørgvinu na Boží hod vánoční a samozřejmě s výjimkou malování, mi Vánoce pomáhá přežít jediné představa, že jeden mladík a jedna dívka jsou spolu, ano, tak trochu, jako jsme spolu byli Ales a já, akorát že nám se nikdy nenarodilo dítě, nebylo nám dopřáno, ne, nesmím myslet na Ales, říkám si, příliš to bolí, raději budu myslet na to, že jistá mladá žena čeká dítě, a i když ho čeká s někým jiným, tak s ní chce jistý mladík žít, ti dva jsou na světě sami a mladík si říká, že má tu dívku tak rád, že ačkoli není otcem dítěte, které dívka nosí pod srdcem, musí jí pomoci, musejí najít místo, kde by mohla porodit, říká si mladík, a tak se oba dva vydávají na cestu, mladík s dívkou, a hledají

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Septologie***.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.